

Tegevusaruanne 2000

Mis oli 2000. aastal olulisim?
Jätkuvalt räägiti Eestis palju
vastutusest ja vastutamisest.
Kahjuks mõistetakse vastutust
tihti mingi abstraktse sisetundena,
unustades, et moraalse vastutuse
kõrval tuleb rääkida ka
institutsioonilisest vastutusest.
See aga saab realiseeruda
vaid eriomase avaliku
aruandlussüsteemi abil,
mille kaudu võimuesindaja
on kohustatud oma tegusid
ja otsuseid teiste võimude
ja avalikkuse ees
selgitama.

Sisukord

Riigikontrolöri pöördumine	4
1. Riigikontrolli roll ja ülesanded	6
2. Tulemusauditi osakond	10
2.1. Tulemusauditi olemus	10
2.2. Tulemusauditi läbiviimine	12
2.3. Auditid aastal 2000	14
2.4. Meie inimesed	17
3. Finantsauditi osakond	18
3.1. Finantsauditi olemus	18
3.2. Finantsauditi arenguastmed	18
3.3. Finantsauditi läbiviimine	20
3.4. Auditid aastal 2000	21
3.5. Meie inimesed	23
4. Tegevusriskide auditi osakond	24
4.1. Tegevusriskide auditi olemus	24
4.2. Tegevusriskide auditi liigid	24
4.3. Tegevusriskide auditi läbiviimine	27
4.4. Auditid aastal 2000	28
4.5. Meie inimesed	29
5. Riigikontrolli organisatsiooni areng 2000. aastal	30
5.1. Juhtimine	30
5.2. Personalijuhtimine	33
5.3. Põhitegevuse arendamine	34
5.4. Kommunikatsioon ja välissuhted	35
5.5. Haldustegevus	39

6. Riigikontrolli ülevaated ja arvamused 2000. aastal	41
6.1. Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest	41
6.2. Arvamus 2001. aasta riigieelarve eelnõu kohta	42
7. Riigikontrolli muu tegevus	43
7.1. Sisekontrollialane nõustamine avalikus sektoris	43
7.2. Vastamine Riigikogu liikmete arupärimistele	44
7.3. Arvamused seaduseelnõude kohta	44
8. Riigikontrolli 2000. aasta raamatupidamise aruannete kokkuvõte	45
8.1. Raamatupidamise aastaaruande koostamise põhimõtted	45
8.2. Bilanss	46
8.3. Tulemiaruanne	48
8.4. 2000. a finantsaruannete lisad	49
9. Audiitori järeldusotsus	53
Lisad	55
Riigikontrolli struktuur	56
Riigikontrolli töötajad aastal 2000 (seisuga 31.12.2000)	59
2000. aasta auditite loetelu	60
Kronoloogia 2000	64

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 2000

Riigikontrolöri pöördumine

Hea lugeja!

Te hoiate käes Riigikontrolli 2000. aasta tegevusaruannet, mis annab põhjaliku ülevaate meie tegevusest, arengust, aga ka finantsseisust.

Mis oli 2000. aastal olulisim?

Jätakuvalt räägiti Eestis palju vastutusest ja vastutamisest.

Kahjuks mõistetakse vastutust tihti mingi abstraktse sisetundena, unustades, et moraalse vastutuse kõrval tuleb rääkida ka institutsioonilisest vastutusest. See aga saab realiseeruda vaid eriomase avaliku aruandlussüsteemi abil, mille kaudu võimuesindaja on kohustatud oma tegusid ja otsuseid teiste võimude ja avalikkuse ees selgitama ja õigustama.

Sellise aruandlusprotseduuride kompleksi lahutamatuks osaks peaks olema ka Riigikontroll, kes võimuesindaja väidete õigsust kinnitab või – juhul kui vajalik teave puudub – seda ise erinevaid allikaid kõrvutades loob. Et olla kasulik ja tõsiseltvõetav, tuleb seda teha kooskõlas rahvusvaheliste auditistandarditega, mille nõuetele lähenesime 2000. aastal märkimisväärselt.

Siinkohal on tähtis märkida, et ka valitsus on asunud rajama selle kompleksi üht osa – siseauditi süsteemi. Loodud on minimaalne õiguslik raamistik ja komplekteeritud hulk ametikohti. Siiski vajab siseauditi seos vastutuse ja läbipaistvusega veel edasist mõttetööd.

Riigikontroll peab oma kohuseks siseauditi süsteemi ülesehitamist igati toetada ja loodab, et siseaudiitoritest kujunevad Riigikontrollile partnerid, kellega koostööd tehes ja ülesandeid optimaalselt jaotades on võimalik luua Eestile sobiv auditikeskkond. Kuid see süsteem ja koostöö ei teki iseenesest, vaid nõuab nii eelarve- ja aruandlussüsteemi kui ka laiema haldussüsteemi hoolikat kavandamist.

2000. aastal alustasime välisauditi ülesehitamist kolme samba põhimõttel:

- Finantsauditi ülesanne on igal aastal hinnata nende väidete paikapidavust, mida valitsus esitab finantsaruannete koosseisus, kinnitades seeläbi, kas avaliku sektori raha ja muu vara üle on peetud korrektset arvestust ja kas neid on kogutud ja kulutatud kooskõlas seaduste ja muude finantshaldust puudutavate õigusaktidega. Ühtlasi aitab finantsauditi läbiviimine tõhustada vajalikke kontrollisüsteeme.
- Tegevusriskide auditi ülesanne on tegelda süvitsi ja ennetavalt nende süsteemidega, milles leiduvate puuduste tõttu saavad võimalikuks kuritarvitused, väärkasutus, korruptsioon ja pettused.

- Tulemusauditi ülesanne on hinnata, kas avaliku sektori vahendeid kasutatakse riigi ülesannete täitmiseks säästlikult, tõhusalt ja mõjusalt (ehk kuidas kulutada vähem, kuid seejuures võimalikult rohkem väärtust luues ja otstarbekalt). Samas peab Riigikontroll nii tulemuste kui ka tegevuspoliitika lõpliku mõju hindamist mõttekaks ainult siis, kui on olemas piisav info kõnealuse tegevuspoliitika arendamise ajendiks olnud probleemi või sotsiaalse küsimuse iseloomu, tegevuspoliitika eesmärkide ja kavandatud mõju, kasutatavate vahendite jms kohta. Seetõttu tegeleme tihtipeale esmajärjekorras just sellise teabe ja selle loomist toetavate juhtimis- ja infosüsteemide auditeerimisega.

Kirjeldatud loogika alusel kujundasime 2000. aastal välja mõnegi uue lähenemisnurga, mis võisid auditeeritavatele ja ka meie klientidele veel veidi võõraks jääda. Loodan, et käesolev tegevusaruanne aitab ka seda lünka täita ja meie kommunikatsiooni parandada. Samuti loodan väga, et valitsussektori tahe ja oskus oma tegevust selgitada ning olla võimalikult arusaadav ja kodanikulähedane liigub kooskõlas meie võimega valitsuse tegevust, tulemusi ja väiteid auditeerida.

Täna siinkohal ka kõiki Riigikontrolli ametnikke. Teie soov ja oskused tegelda maksumaksjale ja Riigikogule oluliste probleemidega ning võime luua uusi kasulikke teadmisi, mis aitavad neid probleeme lahendada, annavad Riigikontrolli missioonile tegeliku sisu.

Juhan Parts
Riigikontrolör

Riigikontroll on oma tegevuses sõltumatu majanduskontrolli teostav riigiorgan.

1. Riigikontrolli roll ja ülesanded

Riigikontroll põhiseadusliku institutsioonina

- Riigikontroll loodi Maapäeva otsusega 27. detsembril 1918.
- 6. juunil 1990. aastal Ülemnõukogus vastuvõetud Riigikontrolli seaduse alusel taasalustas Riigikontroll tegevust sama aasta 1. novembril.
- Riigikontrolli juht on riigikontrolör, kelle nimetab Vabariigi Presidendi ettepanekul ametisse Riigikogu.

Missioon

Riigikontroll hindab majanduskontrolli käigus avaliku halduse kandjate tegevuse tulemuslikkust (säästlikkust, tõhusust ja mõjusust) ning õiguspärasust, et Riigikogu ja valitsus saaksid tehtavate ettepanekute ja järelduste abil parandada riigi toimimist. Riigikontrolli tegevus peab andma maksumaksjale kindlustunnet, et tema raha kasutatakse heaperemehelikult.

Sõltumatus – objektiivsuse ja erapooletuse tagatis

Riigikontrolli sõltumatuse tagab seadusest tulenev õigus tööd iseseisvalt planeerida ja korraldada ning riigikontrolöri viieaastane ametitähataeg. Nii, olles sõltumatu täitevvõimust ja poliitilistest huvidest, saab Riigikontroll oma tegevuses ja hinnangutes jääda erapooletuks ning tugineda vaid majanduslikkuse põhimõttele.

Riigikontrolli koht riigis

Kuna avaliku sektori raha kasutamine tugineb õigusaktide ja sisekontrolli kõrval suuresti ka usaldusele, on avalikule haldusele mõödapääsmatud ka auditeerimine ja sellekohase institutsiooni olemasolu.

Audit ei ole eesmärk omaette, vaid juhtimissüsteemi hädavajalik osa, mis aitab vältida või vähendada kõrvalekaldeid seaduslikust, säästlikust, tõhusast ja mõjusast riigivalitsemisest.

Riigikontrollil on tähtis roll Riigikogu ja Vabariigi Valitsuse vahelises aruandlusahelas.

Avaliku sektori raha tulemusliku kasutamise eest vastutab Riigikogu, kes annab valitsusele raha poliitika elluviimiseks.

Valitsus vastutab Riigikogu ees avaliku sektori raha seadusliku ja tulemusliku kasutamise eest. See tähendab, et valitsus peab looma süsteemi, mis tagaks eesmärkide saavutamise ja tegevuste reeglipärasuse.

Avaliku sektori raha kasutamine nõuab kõrgeima kontrolliasutuse olemasolu.

Riigikontroll annab Riigikogule ja avalikkusele teavet, kas valitsus on kasutanud raha Riigikogu poolt etteantud reeglite järgi, kas tulemused on saavutatud ning kas nende saavutamiseks on loodud toimiv ja usaldusväärne süsteem. Ehk teisisõnu: kas riik tegutseb säästlikult, tõhusalt ja mõjusalt.

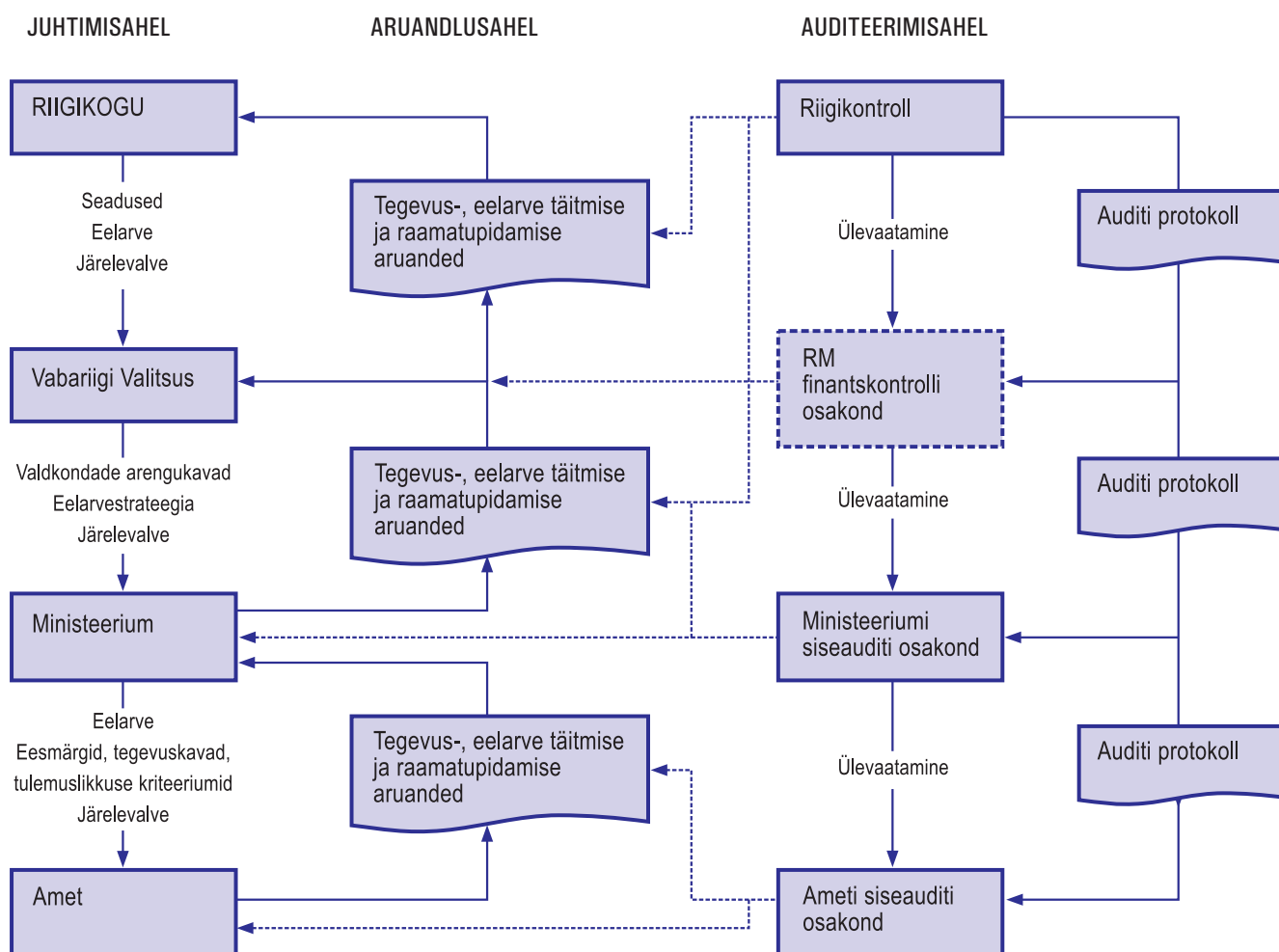
Riigikontroll annab Riigikogule objektiivset tagasisidet riigi toimimise majandusliku otstarbekuse kohta.

Need kolm on mõõdetavad kriteeriumid, mis näitavad riigi tegevuse tulemuslikkust. Kriteeriumide kehtestamisel on aga mõtet ainult siis, kui on olemas objektiivne tagasiside. Just säärase tagasiside andmine parlamendile ongi Riigikontrolli kui välise kontrollija ülesanne.

Sealjuures on Riigikontrolli puhul olemuslik asjaolu, et ta ise ei teosta võimu ega võta vastu otsuseid. Seega on Riigikontrolli ülesanne selles süsteemis abistada neid, kes otsuseid vastu võtavad.

Järgnev skeem on mõeldud näitlikustama tänapäevase riigihalduse kolme ahela toimimispõhimõtteid ja omavahelisi seoseid. Kuigi see skeem loob ideaalmudeli, mis Eestis tervikuna veel ei tööta, ollakse selles suunas siiski liikumas.

Riigikontrolli koht juhtimis- ja kontrollisüsteemis

Riigikontrolli ülesanded

Avaliku sektori raha korrakohane ja tõhus kasutamine on üks olulisemaid eeldusi, mis tagab rahaga õige ümberkäimise ja pädevate ametivõimude otsuste mõjususe.

Selle eesmärgi saavutamiseks on hädavajalik, et riigis oleks kõrgeim kontrolliasutus, mille sõltumatus on seadusega tagatud.

Riigi stabiilseks arenguks on muu hulgas vältimatud ka auditi eriomased eesmärgid, nimelt avaliku sektori raha õige ja mõjus kasutamine, hea finantsjuhtimise arendamine, haldustegevuse nõuetelevastavus ning ametiasutuste ja avalikkuse teavitamine objektiivsete aruannete kaudu.

Kuna tänapäeval ületab riik oma tegevust sotsiaal- ja majandussektorisse laiendades tavapärase finantsjuhtimise piire, siis on Riigikontroll keskendunud dokumentaalse kontrolli ja raamatupidamisarvestuse revisjoni asemel haldusorgani funktsioonide analüüsile ja nende täitmise hindamisele, üksiktegevuste kontrolli asemel aga programmide analüüsile. Järelkontrolli asemel tegeldakse tulevikku suunatud, tegevusega kaasneva või isegi tegevusele eelneva kontrolliga.

Viimaste aastate jooksul ei ole Riigikontroll piirdunud üksnes uurimisega, kas avaliku sektori vara kasutatakse heaperemehelikult ja hoolsalt, vaid on hakanud üha enam tähelepanu pöörama ka sellele, kas need, kes vara kasutavad, täidavad oma põhiülesandeid. Ühtlasi on see tähendanud tihedamat koostööd auditeeritavatega ning loomulikult nõuandva funktsiooni järjepidevat tähtsustumist.

Majanduskontroll

Poliitilise ja õigusliku kontrolli kõrval omandab järjest enam kaalu majanduskontroll oma spetsiifiliste kriteeriumide ja funktsioonidega.

Kontrollisüsteemide arendamisel kehtib lihtne põhimõte: sisekontroll saab toimida tõhusalt üksnes siis, kui on olemas ka küllaldane väliskontroll. See tähendab, et valitsussektor on selliste süsteemide loomisel tunduvalt aktiivsem ja edukam, kui surve tuleb väljastpoolt – Riigikogult, avalikkuselt või Euroopa Liidult. Just neile mõjukeskustele peab Riigikontroll andma teavet, mis näitab, kui edukas on valitsus sisekontrolli ja siseauditi loomisel, pakkudes samal ajal ministritele ja teistele valitsusasutuste juhtidele abi süsteemide parandamisel.

Riigi stabiilne areng
eeldab avaliku sektori
auditeerimist.

Riigikontroll
tähtsustab üha enam
oma rolli nõustajana.

Majanduskontrolli
teostamine on
Riigikontrolli peamine
põhiseaduslik
funktsioon.

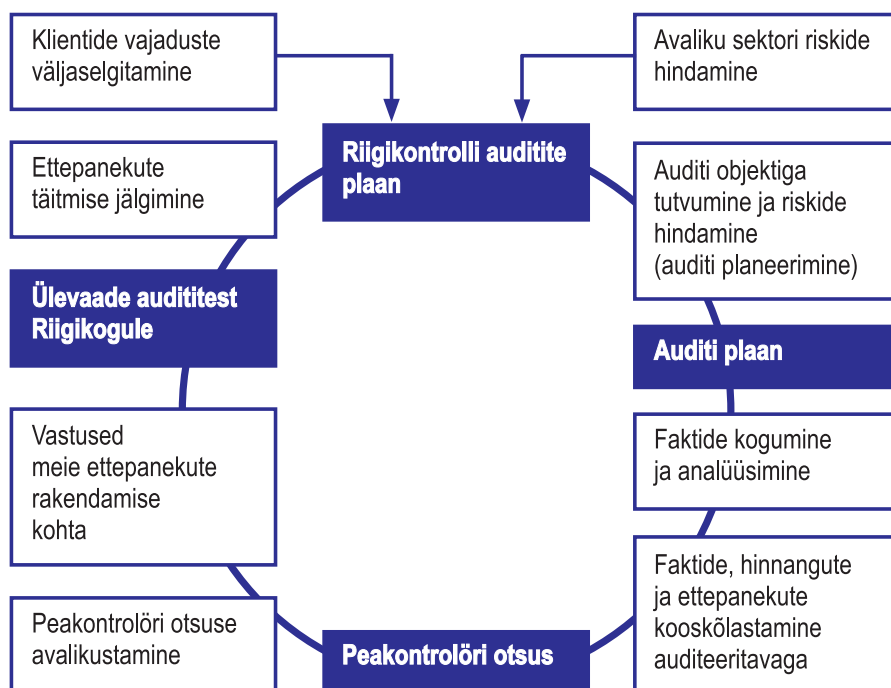
Samuti on välise kontrolli eesmärk ratsionaliseerida riiklikke otsuseid auditite põhjal antava tagasiside ja nõustamise abil.

Väline majanduskontroll jälgib riigi tegutsemise majanduslikkust ning teeb seda oma initsiatiivil, määratledes iseseisvalt kontrolli objekti ja ulatuse.

Väliskontroll ei seisne mitte tema “riigi usaldusisiku” seisundis, ka ei kujuta see endast “objektiivse riikliku tarkuse reservaat”, vaid on demokraatlikus riigis ratsionaalse halduskontrolli spetsiifiline avaldumisevorm, mille ülesanded on määratletud ja piiratud põhiseaduse ja teiste õigusaktidega.

Väline majanduskontroll on üks halduskontrolli vorme.

Riigikontrolli põhitöö – auditeerimine – toimub järgneva skeemi alusel:

Riigikontrolli põhiprotsess

Majanduskontrollil on oma klassikalised liigid tulemusaudit ja finantsaudit ning lisaks veel tegevusriskide audit. Kõigil neil on kindlad eesmärgid riigi kui süsteemi funktsioneerimise analüüsimisel.

Ka Riigikontroll viib läbi neid kolme liiki auditeid ning et saavutada parimat kvaliteeti ja tõhusaimat tegutsemist, on loonud kolm spetsialiseerunud auditiosakonda – tulemusauditi, finantsauditi ja tegevusriskide auditi osakond.

Järgnevad kolm peatükki tutvustavadki neid auditiliike lähemalt, andes samas ülevaate auditiosakondade tegevusest 2000. aastal.

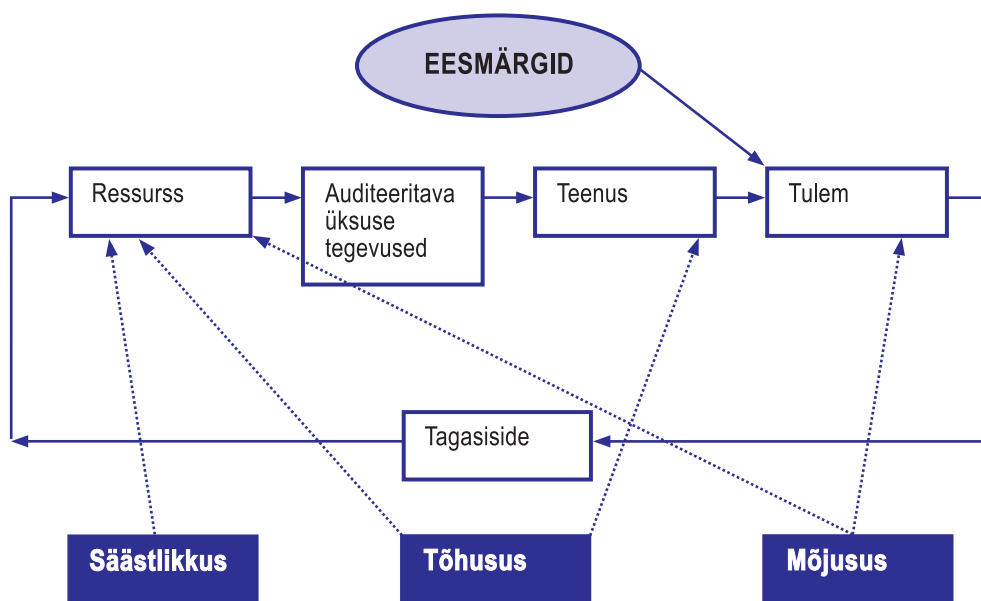

2. Tulemusauditi osakond

Tulemusauditi osakond (TAO) viib läbi avaliku sektori tulemusauditeid, et aidata kaasa tulemusjuhtimise põhimõtete ja hea juhtimistava väljakujunemisele avalikus sektoris ning avaliku halduse funktsioonide täitmisele kaasatava ressursi säästlikule, tõhusale ja mõjusale kasutamisele.

2.1. Tulemusauditi olemus

Tulemusauditi eesmärgiks on anda parlamendile ja seeläbi maksumaksjale kindlust, et avaliku sektori raha kasutatakse korrakohaselt ja tulemuslikult. Tulemusaudit ei hõlma seega mitte ainult puhtrahalisi tehinguid, vaid kogu avalikku haldust, kaasa arvatud nii organisatsioonisiseseid kui ka valitsemise süsteemid tervikuna. Arenenud riikide tulemusaudit on keskendunud peamiselt kolmele aspektile:

Tulemusauditi kolm aspekti

- a) haldustegevuse **säästlikkus**, mida hinnatakse hea haldustava põhimõtetest ja praktikast ning juhtimispõhimõtetest lähtudes.
See tähendab: kas auditeeritav asutus on viinud oma tegevuste rahakulu miinimumini, andmata seejuures järele kvaliteedis;
- b) ressursikasutuse **tõhusus** ehk teisisõnu: missugust lisaväärtust loob riik, paigutades oma raha auditeeritava asutuse tegevusse ning kas tegevusele kuluva raha ja selle tegevusega saavutatud tulemuse suhe on optimaalne;
- c) tegevuse **mõjus**, mida hinnates võrreldakse auditeeritava üksuse tegevuse tegelikku mõju sellega, mida auditeeritav oma eesmärgiks on seadnud, see tähendab: kas maksumaksja raha on kasutatud **tulemuslikult**.

Kulutada vähem

Kulutada arukalt

Kulutada otstarbekalt

Riigikontroll on tulemusauditit arendanud koostöös oma rahvusvaheliste partneritega (eelkõige Hollandi Kontrollikoda ja Ühendkuningriigi Riigikontroll). Kohandame parimat rahvusvahelist kogemust selles valdkonnas Eesti oludega, arvestades nii riigi ülesehituse iseärasusi ja suurust kui ka Riigikontrolli võimalusi ja vahendeid.

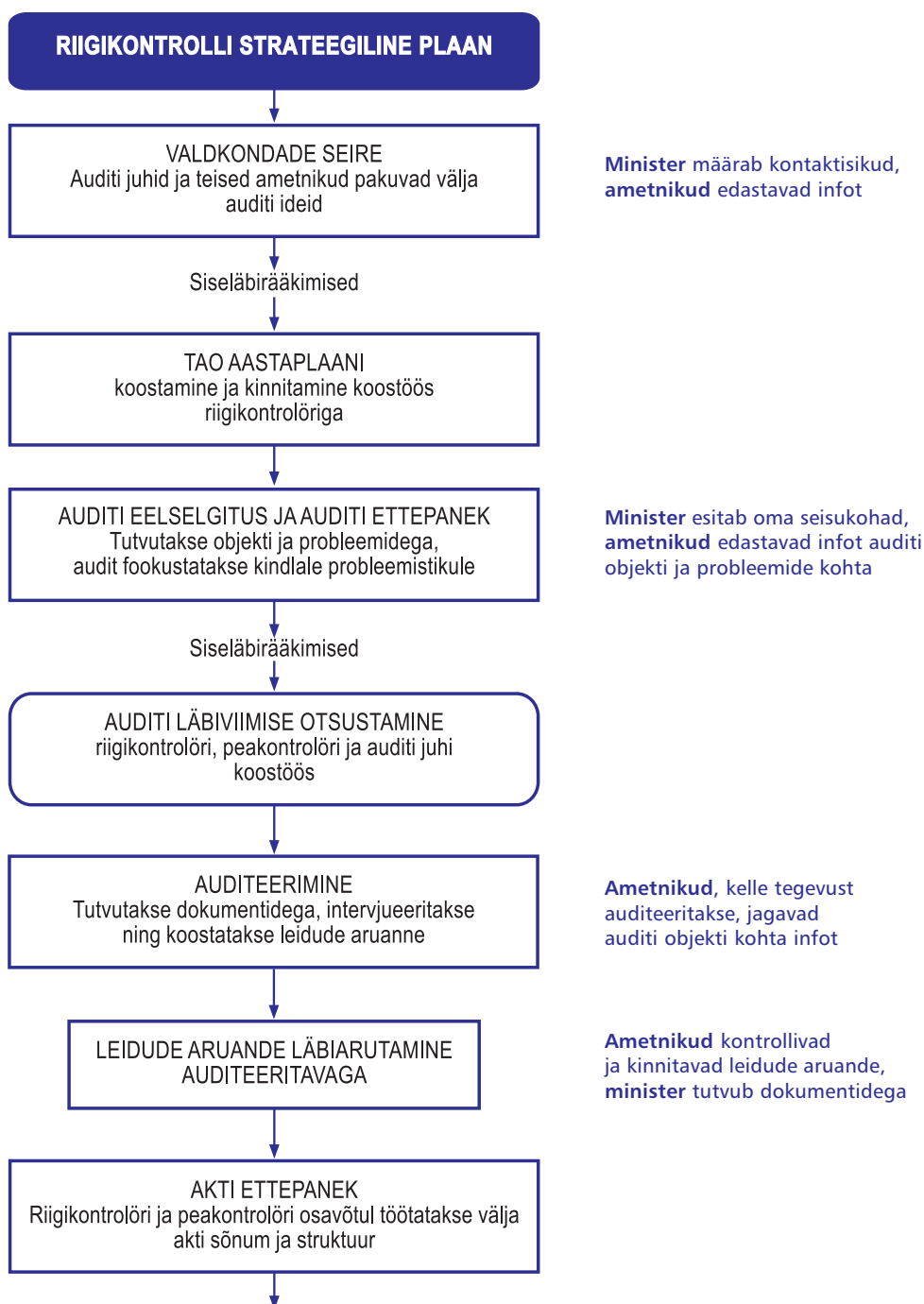
2.2. Tulemusauditi läbiviimine

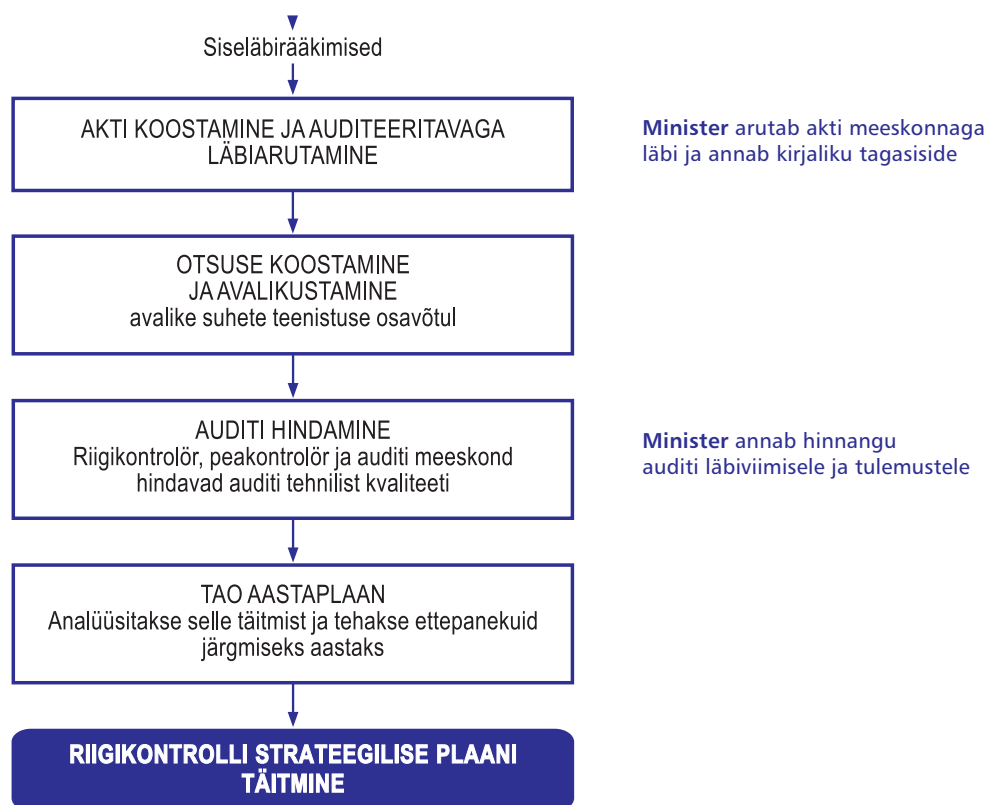
Kuna Riigikontroll viib tulemusauditi läbi mitte ainult sõltumatu audiitorina, vaid paljuski ka nõustajana, on väga tähtis tihe kontakt ja infovahetus auditeeritava ja eriti auditeeritava tegevuse eest vastutaja, st ministriga.

Tulemusauditi läbiviimise protsess

Auditeeritava roll

Tulemusauditi
põhiprotsess

TAO pühendas palju aega tulemusauditi põhiprotsessi väljatöötamisele ja rakendamisele. Üks olulisemaid saavutusi sel alal oli osakonna töö tulemusena valminud uus auditi kvaliteeditagamise süsteem:

- siseläbirääkimised auditi eri etappidel;
- hindamiskriteeriumide kooskõlastamine auditeeritavaga enne auditi alustamist;
- ekspertide kaasamine leidude aruande koostamisse enne selle saatmist auditeeritavale;
- leidude aruande arutamine auditeeritavaga;
- auditeeritava õigus esitada enne otsuse allkirjastamist ja avalikustamist oma arvamus ja vastulause;
- auditeeritavalt, ministrilt ja asjakohaselt Riigikogu komisjonilt tagasiside küsimine;
- enesehindamine.

Seega tugineme oma töös rahvusvaheliselt tunnustatud auditeerimise heale tavale.

2.3. Auditid aastal 2000

Osakonnas oli töös 21 auditit, mis teeb keskmiselt ühe auditiga auditiga otseselt seotud töötaja kohta. Võrdluseks võib siia kõrvale tuua, et teiste riikide riigikontrollide tulemusauditi osakondades on töötaja kohta tavaline 0,5 auditit aastas. Peakontrolör allkirjastas 2000. aastal 11 otsust.

Auditid hõlmasid kõiki ministeeriume peale Põllumajandusministeeriumi. Lisaks vaadeldi Riigikantselei ja mitme maavalitsuse tegevust.

TAO koostas ka Riigikontrolli arvamuse 2001. aasta riigieelarve eelnõu kohta.

Auditiprogrammi alustati selliselt, et aasta-paari pärast oleks võimalik anda üldistatud hinnang investeringute juhtimisele ning tegevuspoliitike eelarvestamisele ja planeerimisele, samuti personali planeerimisele ja eelarvestamisele nn jõustruktuurides, infotehnoloogia arengule riigisektoris, riiklike regulaatorite haldussuutlikkusele, tulemuslikkusele suunatud juhtimispõhimõtete rakendamisele ning ka täiendkoolituse korraldamisele.

Riigi finantsjuhtimine ja eelarvestamine

Selline teema võeti vaatluse alla eelkõige eesmärgiga täiustada eelarvemenetlust Riigikogus ja investeringute juhtimist ministeeriumides. Selleks juhiti tähelepanu võimalikele ohtudele eelarveprotsessis ning uuriti, kas ministeeriumidel on olemas selged kriteeriumid ja põhimõtted, millele tuginedes investeringuid planeeritakse.

Lisaks andis osakond soovitusi nullpõhise eelarvesüsteemi rakendamiseks, õigete ja sobivate eelarvestuse sisendite süsteemi loomiseks jm.

Personalijuhtimine

Personalijuhtimise auditiga Kaitsejõudude Peastaabis ja Piirivalveametis taheti saada selgust, kas suurtes riigivalitsemise organisatsioonides planeeritakse personali ja selle kulusid süsteemselt ja eesmärgipäraselt. Selleks tuli saada vastus küsimusele, kas asutustel on olemas igakülgne info organisatsioonisisest personalist, kas arendatakse koolitussüsteemi ning tegeldakse tulemusjuhtimiseks vajalike kriteeriumide väljatöötamisega, mis looks eeldused eesmärgipäraseks planeerimiseks.

Riigikontrolli tulemus-
auditid peaksid tulevikus
andma üldistatud
hinnangu riigisektori
väga erinevatele
valdkondadele.

IT auditid

Infosüsteemide arendusprojektide tulemuslikkuse auditi raames kaardistasime kõik aastatel 1993–1999 avalikus sektoris alustatud infotehnoloogilised arendustööd ja valisime neist välja iseloomulikumat, et esinenud probleeme lähemalt kontrollida. Alustasime kahe teemaga.

Esmalt valisime rohkem kui 350 alustatud IT arendustöö seast kaks ebaõnnestumisega lõppenud juhtumit, et uurida projektijuhtimise tulemuslikkust. Tegemist oli Pärnu Haigekassale ning Pärnu Haiglale ja Polikliinikule infosüsteemide rajamisega PHARE abiprogrammi raames.

Järgmiseks valisime viisteist infosüsteemi, mida kõige enam finantseeriti. Nende arendustööde käigus ilmnunud probleemide analüüs võimaldas keerdküsimusi üldistada ning teha valitsusele ja Riigikogule ettepanekuid IT-alase juhtimise ja järelevalve parandamiseks.

Korruptsiooni ennetamine ja avastamine – majanduslike huvide deklareerimise tulemuslikkus korruptsiooni ennetamisel Eesti Vabariigis

Tahtsime saada selgust, kas majanduslike huvide deklaratsioonid on kujunenud tulemuslikuks vahendiks korruptsioonijuhtumite avastamisel. Uurisime seadusandliku ja täidesaatva riigivõimu ülesandeid, deklaratsioonide kogumise ja kontrollimise korraldamist ja meetodilist juhendamist ning süsteemi toimimise tulemuslikkuse analüüsimist.

Tulemuslikkusele suunatud juhtimine; riikliku statistika tootmine ja kasutamine juhtimisotsuste tegemisel

Riigikontrolli arvates on tulemuslikkusele suunatud juhtimine üks avaliku sektori võtmeküsimusi Eestis. Saamaks ülevaadet sellealasest arengust, vaatsime Raudteeameti näitel, kuidas korraldab ja koordineerib ministeerium ameti tööd, kas ta on loonud eeldused edukaks tulemusjuhtimiseks. Samuti analüüsisime ameti tegevust organisatsioonisiseste eelduste loomisel.

Kuna juhtimisotsuste langetamiseks on vaja adekvaatset infot, uurisime statistikasüsteemi ja selle osiste koostööd, aga ka seda, kas Statistikaamet on piisavalt sõltumatu ning kas statistikasüsteemi arendamisega tegeldakse teravikult ja regulaarselt.

Koolituse juhtimise audit

Välisministeeriumi näitel vaatlesime, kas riigiasutused on loonud oma koolitussüsteemi, mis arvestaks organisatsiooni eripära. Välisministeeriumi koolituse süsteemi ja koolitustegevust võib tuua eeskujuks teistele riigiasutustele kui üht parimat valitsussektoris.

TAO auditi tulemusena töötati koostöös Riigikantsleiga ja riigiasutuste täiendkoolituse juhtidega välja riigiasutuste koolituse juhtimise põhimõtted ehk koolituse korraldamise hea tava Eesti avalikus teenistuses. Osakond peab tähelepanuväärseks, et auditi raames toimunud koostöö auditeeritavaga andis tulemuseks riigiasutuste ühtsete koolituspõhimõtete väljatöötamise näol raamdokumendi, millest saavad kasu kõik riigisektori asutused.

Oleme asunud tihendama koostööd oma peamise kliendi Riigikoguga.

Osakond tegi esimesi samme mujal maailmas tavaks oleva koostöö alustamiseks oma peamise kliendi – Riigikogu – komisjonidega. Meil õnnestus saada hea koostöökogemus audititulemuste läbiarutamisel Riigikogu rahandus-, majandus-, maaelu-, riigikaitse- ja sotsiaalkomisjoniga.

Hea meel on tõdeda, et vaatamata auditiliigi uudsusele on meie auditeid hinnatud valdavalt heatasemeliseks, antud hinnanguid õigeteks ja õiglasteks ning tehtud ettepanekuid rakendatavateks. Meie ettepanekuid on üldjuhul asutud rakendama juba auditi käigus.

¹ International Organisation of Supreme Audit Institutions – Rahvusvaheline Kõrgeimate Kontrolliasutuste Organisatsioon.

² European Organisation of Supreme Audit Institutions – Euroopa Kõrgeimate Kontrolliasutuste Organisatsioon.

2.4. Meie inimesed

Osakonnas on 25 ametikohta, millest täidetud oli 23: 15 auditi spetsialisti, 5 auditi juhti, üks juhi abi, sekretär ja peakontrolör.

Teiste riikide kõrgeimate kontrolliasutustega võrreldes on meie osakonna töötajad suhteliselt noored: keskmine vanus oli 37,5. Meie meeskond on haritud ja avatud uuendustele. Osakonnas oli 1 majandusteaduste kandidaat, 1 magister ja 9 magistranti.

Kuna tulemusaudit nõuab vägagi mitmekülgset ettevalmistust, ei suuda Eesti koolituspakkujad seda veel täiesti katta. Seetõttu võib rahuldusega nentida, et suurt tuge oleme saanud headelt koostööpartneritelt – Hollandi juhtimiskonsultatsioonifirmalt MDF ja Hollandi Kontrollikojalt, samuti Ühendkuningriigi Riigikontrollilt. Nad on pidanud meile loenguid auditi filosoofiast ja tulemusauditist ning viinud läbi juhtimisalase koolituse.

Meeldiv koostöö on kujunenud ka PricewaterhouseCoopers'iga, kelle koolitajad on jaganud kogemusi siseauditi töövõtetest ja auditiaruannete koostamisest. Samuti täiendasid meie töötajad end kvaliteedi- ja projekti-juhtimise ning Euroopa Liidu rahandusalaste õigusaktide vallas. Kokku osaleti 31 koolituskursusel.

Meie töötajad on pidanud loenguid kõrgematele riigiametnikele ja juhtidele siseauditi, sisekontrolli ja tulemusjuhtimise teemadel ning tutvustanud tulemusauditi põhimõtteid ja eesmärke. Edukaks on kujunenud koostöö maavanematega, mida tahame tulevikus veelgi süvendada.

Tegutsesime edukalt INTOSAI¹ keskkonnakaitse auditi ja EUROSAI² regionaalses keskkonnakaitse auditi töörühmas, Euroopa Liiduga läbirääkimiste delegatsiooni finantskontrolli töögrupis, IT arendusprojektide rahastamisaotluse läbivaatamise ning riigiasutuste koolituse põhimõtete väljatöötamise töörühmas. Samuti osalesime INTOSAI privatiseerimise töörühmas.

Arvestades seda, et tulemusauditi osakond loodi 2000. aastal, pean olulisemaks õnnestumiseks just toimiva organisatsiooni ja hea meeskonna loomist. Samuti seda, et oleme rajanud oma tegevuse ühtsele arengustrateegiale ja standarditud teenustele.

Raivo Linnas
Peakontrolör

3. Finantsauditi osakond

Finantsauditi osakonna (FAO) ülesanne on anda finantsauditite abil avalikkusele ja Riigikogule kindlust, et avaliku sektori finantsaruanded kajastavad õigesti ja õiglaselt asutuste majanduslikku olukorda ja riigis toimuvaid protsesse.

3.1. Finantsauditi olemus

Finantsauditi eesmärk on anda hinnang asutuse majandustegevuse õigele ja õiglasemale kajastamisele finantsaruandes.

Finantsauditi eesmärk on anda hinnang asutuse majandustegevuse õigele ja õiglasemale kajastamisele finantsaruandes, lähtudes raamatupidamise seadusest, rahandusministri määrustest ja finantsarvestuse ning aruandluse rahvusvaheliselt tunnustatud põhimõtetest. Sealjuures vaadatakse, kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti, kas varad on tegelikult asutuse omand ja võlad asutuse kohustused, kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud, kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt õiges perioodis ja täies mahus, kas raamatupidamisaruannetes esitatud andmed on rühmitatud ja kajastatud nõuetekohaselt jms.

Finantsauditi tulemusel antakse hinnang asutuse bilansi, tulemiaruaruande ning lisade vastavusele eelnimetatud nõuetele. See eeldab kompleksset lähenemist kogu asutuse majandustegevusele. Finantsauditiga saab tervikliku ülevaate asutuse majandustegevusest ja seal esinevatest probleemidest, mistõttu see annab hea aluse asutuse tegevuse seadustele vastavuse auditiks.

Eriti suurt rõhku pannakse finantsauditi käigus aruannete tekkepõhisusele (erinevalt senisest kassapõhisest eelarve täitmise jälgimisest), saavutamaks selget ülevaadet asutuse tegelikust finantsseisundist.

Finantsauditi käigus hinnatakse varade kasutust – kas vara omanik ja kasutaja on üks ja seesama, kas vara kasutatakse sihipäraselt (st ei ole tasuta välja renditud või jäetud kasutult seisma) ning tehakse ettepanekuid ka auditeeritava asutuse finantsjuhtimise ja sisekontrolli tõhustamiseks.

3.2. Finantsauditi arenguastmed

Riigikontrolli finantsauditi osakonna põhiülesanne on anda Riigikogule arvamused riigieelarve täitmise aruande kohta. Selleks auditeerib FAO igal aastal neid ministeeriumide finantsaruandeid, mille alusel koostatakse riigieelarve täitmise aruanne.

Finantsauditiga saab Riigikontroll anda hinnanguid majandustegevuse mitmesuguste aspektide kohta. Olulisemad neist on:

- kas kõik tehingud, varad ja kohustused on raamatupidamises korrektselt arvele võetud;

- kas kõik tehingud on olnud seaduslikud;
- kas auditeeritava sisekontroll ja finantsjuhtimine on korrektne ja usaldusväärne;
- kas auditeeritava esitatav info teenustele, funktsioonide täitmisele jms tehtud kulutuste kohta on õige;
- kas auditeeritava esitatav teave tulemustest on täpne.

See, millele finantsauditi käigus hinnanguid antakse, sõltub ühelt poolt sellest, millist infot aruanded sisaldavad, teiselt poolt aga sellest, milline on auditi fookus ehk missuguse teabe õigsust audiitor hindama peab.

Kuna asutuse juhtkond ja audiitorid saavad normist kõrvalekaldumisi tuvastada ennekõike usaldusväärse raamatupidamise alusel, siis peab Riigikontroll auditi esimeses etapis kõige tähtsamaks kinnitust sellele, et arvestus on korrektne. Alles seejärel saab anda üldhinnanguid näiteks tehingute seaduslikkuse, kuluinfo õigsuse jms kohta.

See ei tähenda, et juba praegu muu info korrektsust ei hinnata, vaid pigem seda, et ühe aspekti raames keskendutakse mõnele olulisemale teemale, üldhinnangut aga ei anta.

Järgnev skeem iseloomustab finantsauditiga antava hinnangu arengut piltlikult:

Tegevuse mõjus					
Tegevuse säästlikkus ja tõhusus					
Tulemusi puudutava teabe kvaliteet					
Kuluteabe kvaliteet					
Sisekontrolli ja finantsjuhtimise tase					
Tehingute seaduslikkus					
Raamatupidamise aastaaruande õigsus					

Finantsauditi arengu-
astmed

Finantsaudit, mis aitab kaasa korrektse ja täieliku finantsaruandluse kehtestamisele, loob ühtlasi eeldused auditeerida tegevuste säästlikkust, tõhusust ja mõjusust.

3.3. Finantsauditi läbiviimine

FAO lähtub põhimõttest, et riigi raamatupidamisel on mitmeid ühisjooni raamatupidamisega suurtes äriorganisatsioonides, kus igale allüksusele on kehtestatud ühtsed raamatupidamisarvestust reguleerivad põhimõtted ja konsolideeritud aastaaruanne annab pildi ettevõtete kogumist kui tervikust.

Aastaaruande auditi käigus antakse hinnang auditeeritava (avaliku sektori) asutuse aruandeaasta majandustegevuse õigele ja õiglasemale kajastamisele finantsaruannetes, lähtudes raamatupidamise heast tavast.

Hinnang finantsaruannetele sõltub vigade kogusummast ja vea tüübist. Võimalikud hinnangud on järgmised:

- positiivne – aastaaruanne kajastab asutuse majandustegevust olulises osas õigesti ja õiglaselt;
- märkustega – välja arvatud loetletud asjaolud (lühike kirjeldus ja põhjendus), kajastab aastaaruanne asutuse majandustegevust olulises osas õigesti ja õiglaselt;
- negatiivne – oluliste vigade tõttu (lühike kirjeldus ja selgitus) ei kajasta aastaaruanne asutuse majandustegevust õigesti ja õiglaselt;
- hinnangu andmata jätmine – näiteks piisavate tõendusmaterjalide puudumise korral (välja tuua põhjendus) osaline või täielik hinnangu andmata jätmine.

Hinnangu andmata tuuakse esile auditi käigus tehtud peamised tähelepanekud:

- vastuolude kohta asutuse majandustegevuses seaduslikkuse ja reeglipärasuse järgimises;
- finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi täiustamise kohta.
- Riigikontroll peab vajalikuks, et avaliku sektori finantsaruanded vastaksid teatud kvalitatiivsetele tunnustele, millest põhilised on arusaadavus, asjakohasus, usaldusväärsus ja võrreldavus.
 - **Arusaadavus** – finantsaruannetes esitatud info hädavajalikuks omaduseks on selle otsene arusaadavus kasutajale.
 - **Asjakohasus** – info on asjakohane, kui see aitab majandusotsuseid tegevatel kasutajatel hinnata mineviku, oleviku või tuleviku sündmusi. Asjakohasuse tagab info olulisus.
 - **Usaldusväärsus** – info on usaldusväärne, kui selles puuduvad olulised vead ning kui see esitab täielikult seda, mida see on mõeldud esitama, või seda, mille esitamist võib põhjendatult eeldada.

- **Võrreldavus** – aruandeperioodi finantsaruanded peavad olema võrreldavad nii varasemate perioodide aruannetega kui ka muude analoogiliste aruannetega.

3.4. Auditid aastal 2000

Osakonnas oli töös 15 auditit, mis teeb keskmiselt 1,2 auditit otseselt auditiga seotud töötaja kohta. Peakontrolör allkirjastas 2000. aastal 14 otsust.

FAO esmaseks eesmärgiks oli töötada välja finantsauditi metoodika, lähtudes avaliku sektori auditeerimist reguleerivatest INTOSAI auditistandarditest, rahvusvahelistest auditistandarditest, rahvusvaheliste audiitorfirmade heast tavast ja Riigikontrolli vajadustest. Samuti tuli välja selgitada osakonna tööjõudlus ehk kui palju auditeid me olemasoleva ressursiga suudame läbi viia. Varasemale ja töö käigus omandatud kogemusele toetudes töötati välja osakonna spetsiifiline metoodiline baas, sh püsiväärtust omavad auditiprotseduurid avaliku sektori asutustele, mis on kasutatavad ka järgnevates auditites, andes samas hea stardipositsiooni Euroopa Liidu vahendite kasutamise finantsaudititeks tulevikus.

Osakonna peaesmärgiks oli anda arvamus Rahandusministeeriumi koostatud riigieelarve täitmise aruande kohta. Selleks viidi märtsist augustini läbi 15 töömahukat riigiasutuse raamatupidamise aastaaruande auditit – kõikides ministeeriumides, Veeteede Ametis, Maanteeametis ja Riigikantseleis. Rahalises väljenduses hõlmasid need auditid 13,5 miljardit krooni ehk 44% riigiasutuste koondbilansi mahust. Ministeeriumide kui keskasutuste valiku põhjuseks oli asjaolu, et keskasutuses avalduvad kogu haldusala olulisemad probleemid kõige ilmekamalt ja kontsentreeritult ning haldusala koordineeriva üksuse auditeerimise teel jõuavad meie ettepanekud ka haldusala asutustesse. Auditite tulemusel saadi ülevaade riigi raamatupidamisarvestuse taseme hetkeolukorrast ja sõlmprobleemidest. Kogutud info oli aluseks Riigikogule esitatud riigivara kasutamise ja säilimise ülevaate koostamisele.

FAO esitas 2000. aastal Rahandusministeeriumile raamatupidamisarvestuse korralduse parandamiseks rea soovitusi, millest mitmeid aastaaruande koostamise juhendis ka arvestati. Olulisemaks võib lugeda nimetatud juhendiga riigiasutustele antud õigust teha korrekture eelmiste perioodide aruandluses (bilansis ja tulemiaruanes), juhul kui vead on olnud olulised.

Osakonna põhiülesanne oli koostada arvamus riigieelarve täitmise aruande kohta.

Perioodil september-detsember alustati 2000. aasta raamatupidamisaruannete vaheaudititega neljas ministeeriumis, Sotsiaalkindlustusametis ja kolmes piirkondlikus pensioniametis ning Keskaigekassas ja viies piirkondlikus haigekassas. Eesmärgiks oli täpsustada probleemseid valdkondi ja rõhuasetusi ning seeläbi lihtsustada lõppauditites tehtavat tööd.

2000. aasta vaheauditite tulemusena võib öelda, et ministeeriumid on võtnud 1999. aasta aruannete auditi käigus tehtud ettepanekuid tõsiselt ning alustanud nende rakendamist raamatupidamisarvestuse korraldamise ja aruandluse valdkonnas. Üldjuhul suudeti auditeeritavaga saavutada ka mõistev töösuhe ja teadvustada asutuse juhtkonnale korrektse arvepidamise tähtsust riigi haldussuutlikkuse tõstmisel.

Riigiasutuste majandustegevuse finantsauditite põhjal tehtud järeldused tuginesid konkreetsetele faktidele ja leidsid kajastamist 1999. aasta riigi vara kasutamise ja säilimise ülevaates.

Aastale 2000 tagasi vaadates võib jääda rahule:

- Oleme loonud audiitorite meeskonna, kes tunneb ja rakendab finantsauditi planeerimisel ja läbiviimisel ühtseid rahvusvahelistele standarditele rajatud põhimõtteid.
- Alustasime riigiasutuste raamatupidamisaruannete auditeerimisega. See on meie arvates suur samm edasi, sest erinevalt erasektorist ei ole riigiasutuste raamatupidamisaruandeid varem auditeeritud. Sõltumatu arvamuse andmine finantsaruandlusele aitab tagada aruannete kvaliteeti ning suurendab usaldatavust. Kuna selles valdkonnas jätkub tööd aastateks, on positiivseks näitajaks auditeeritavate asutuste koostöövalmidus.
- 1999. aasta eelarve täitmise aruande kohta arvamust andes oli meil võimalus ühtlasi juhtida tähelepanu avaliku sektori finantsaruandlust puudutavatele probleemidele. See pälvis ka avalikkuse laiema tähelepanu. Loodetavasti arvestavad meie koostööpartnerid vastavate seaduste väljatöötamisel/täiustamisel meie ettepanekutega finants- ja raamatupidamisraamistiku kvaliteedi parandamiseks.

³ EV Raamatupidamise Toimkonna esimees Rita Ilisson moodustas 22. mail 2000 finantsaruandluse alalise järelevalvekomisjoni Finantsaruandluse Kolleegium, mille ülesandeks on lahendada raamatupidamiskohustuste aruandluse suunamise ja järelevalvega seonduvaid probleeme. 2000. aastal arutas kolleegium konsolideeritud aruandluse seaduse eelnõu, samuti ettepanekuid raamatupidamise seaduse ja äriseadustiku muudatusteks.

⁴ SPP on EL-i eelstruktuurifondidest tuleva riigiabi õigusliku ja korraldusliku raamistiku loomisega tegelev programm. Töögrupi eesmärgiks on ette valmistada Vabariigi Valitsuse määrus, mis reguleeriks nimetatud riigiabi (eelkõige ISPA ja SAPARD) nõuetekohast taotlemist ja sihipärast kasutamist. Käsitletud on konkurentsiseadust, riigihanke seaduse eelnõu, sundvõõrandamisega seonduvaid võimalikke probleeme ja riigieelarve eelnõu. Möödunud aastal toimus seitse töögrupi koosolekut.

3.5. Meie inimesed

Avaliku sektori finantsauditi kui suhteliselt uut liiki teenuse osutamine määratles ka konkreetsed nõuded töötajate kvalifikatsioonile. Kuna vastava eriharidusega spetsialiste Eestis ei koolitata, komplekteeriti osakond põhiliselt erasektoris audiitorite, pearaamatupidajate ja finantsjuhtidena töötanud inimestest ning varem Riigikontrollis töötanud finantstöö kogemustega inimestest, kellel olid ka sügavamad teadmised avalikust haldusest ja riigi toimetemehhanismidest.

Sarnase kvalifikatsiooni, kuid erineva taustaga spetsialistide koondamine ühte osakonda lõi soodsad eeldused ja toimiva aluse tulemuslikuks tööks uude teenuse osutamisel. Esmavajalikud tööoskused omandati aasta jooksul nii koolitustel kui ka praktilise töö käigus. Mõnedki meie osakonna töötajatest on oma väljaõppe saanud töötades mainekates rahvusvahelistes audiitorfirmades PricewaterhouseCoopers, KPMG Estonia ja Deloitte & Touche. See asjaolu kujunes oluliseks teguriks osakonna töö sujuval käivitumisel ja juhtimisel.

FAO iseloomustamiseks toome välja mõned näitajad: keskmine vanus oli tegevusaasta lõpul 38, töötaja finantsalane tööstaaž 17 ning staaž Riigikontrollis 2 aastat. Osakonnas töötas 14 inimest.

Tegevusaasta koolitusplaanid lähtusid eesmärgist luua audiitorite meeskond, kes rakendaks finantsauditi planeerimisel ja läbiviimisel rahvusvaheliste auditistandardite põhimõtteid. Pärast igakülgse koolitusvajaduse väljaselgitamist valisime osakonna koolitajaks PricewaterhouseCoopers'i nimekad koolitajad Merike Rabi ja Leon Jankelevitshi, kes õpetasid auditi planeerimise, riskide hindamise, dokumenteerimise ja aruande koostamise metoodikat. Osakonna töötajad läbisid ka enesekehtestamise kursuse Self II. Koolitamisse andsid panuse ka Riigikontrolli koostööpartnerid Hollandi Kontrollikojast, aga samuti Eesti koolitusfirmad.

2000. aastal jagasid meie osakonna töötajad oma kogemusi esindades Riigikontrolli Finantsaruandluse Kolleegiumi³ ja SPP⁴ (*Special Preparatory Programme*) töös.

Kaie Karniol
Peakontrolör

4. Tegevusriskide auditi osakond

Tegevusriskide auditi osakonna (TRAO) eesmärgiks on anda auditite abil Riigikogule ja avalikkusele kindlustunnet, et kõik avaliku halduse kandjate olulised tegevusriskid, mille ebapiisava haldamise tõttu saavad võimalikuks korrupsioon, ametialased kuriteod ja ebaseaduslikud tehingud riigi varaga, on tuvastatud ja hallatud.

4.1. Tegevusriskide auditi olemus

Tegevusriskide audit uurib selliste riskide juhtimist sisekontrollis ja juhtimisprotsessis, mille ebapiisava haldamise tagajärjel saavad võimalikuks korrupsioon, ametialased kuriteod, ebaseaduslikud tehingud riigi varaga ja riigi vara kahjustamine.

Uurides selliste riskide juhtimist sisekontrollis ja juhtimisprotsessis, mille maandamata jätmise võimaldab kuritarvitust ja väärkasutust, otsib TRAO vastust küsimusele, kas avalikus sektoris on säärase ohu vältimiseks loodud küllaldased eeldused. Osakond on keskendunud ennekõike riiklike toetuste ja litsentside, riigihangete ning riigi vara haldamise auditeerimisele.

Auditi käigus selgitatakse välja, kas on olemas formaliseeritud kontrollisüsteemid (vajaduse korral kirjeldatakse need ise) ning hinnatakse, kas kontrollisüsteemid on järgnevalt neljast kriteeriumist – eesmärkide selgus, info kontrollimine, sanktsioonide olemasolu ja info avalikustamine – lähtudes piisavad, et maandada olulisi riske. Samuti testitakse, kas kontrollisüsteem ka tegelikult toimib, ning selgitatakse, kui suures mahus on esinenud ebasihipäraseid või vääri väljamakseid, tehinguid või toiminguid.

4.2. Tegevusriskide auditi liigid

TRAO tegevuses võib eristada toetuste (lubade, litsentside), riigihanke ja *ad hoc* auditeid, mille käigus uuritakse järgmisi sõlmküsimusi.

Toetuste audit

- **Regulatsioon.** Kas õigusaktid ja siseregulatsioonid välistavad toetuse ebasihipärase kasutuse või väärkasutuse? Antakse hinnang, kas auditeeritava toetus on piisavalt reguleeritud, sh kas toetuse maksmiseks on määratud konkreetne eesmärk ja sihtgrupp.
- **Sisekontroll.** Kas keegi kontrollib toetuse taotlejate esitatud infot (nii esitamisel kui tagantjärele); kas on määratletud, millises mahus kont-

Toomaks riigile võimalikult suurt kasu, keskendab tegevusriskide auditi osakond oma tegevuse neisse valdkondadesse, mis on alati ebaseaduslike tegevusele.

rollitakse ja millised on kontrollimise põhimõtted? Antakse hinnang sisekontrollimeetmete olemasolule ja nende toimimisele (kas kõik toimingud on auditeeritavad; kas kontrollitoimingud on asjakohased ja piisavad, et vältida kuritarvitust, väärkasutust jm).

- **Sanktsioonid.** Kas on olemas sanktsioonid, mida rakendada, kui väärkasutus on tuvastatud? Antakse hinnang, kas on ette nähtud sanktsioonide rakendamise võimalused ja tingimused. Hindamisel lähtutakse eeldusest, et sanktsioonid peaksid tagama vähemalt nende toetuste tagasinõudmise, mis on saadud vääradel alustel.
- **Info avalikkus.** Kas info toetuse saamise ja saajate kohta on avalik? Antakse hinnang, kas kõigile potentsiaalsetele taotlejatele on info toetuse saamise tingimuste kohta võrdselt kättesaadav; kas toetuse määramise protsess ja toetuse saajad on avalikustatud.
- **Ebaseaduslikud (ebasihipärased) väljamaksed.** Kas toetused on välja makstud kooskõlas määratletud eesmärgi ja olemasoleva regulatsiooniga? Tehakse kindlaks ebaseaduslikud väljamaksed ja määratakse nende osakaal auditivalimist.

Riigihanke audit

- **Hanke korraldamine.** Kas kõigil juhtudel, kui seadus seda nõuab, on riigihange korraldatud? Tuuakse välja juhud, mil riigihanget ei korraldatud, kuigi seaduse järgi oleks tulnud seda teha. Hanke korraldamata jätmise tuvastamine on seotud eelarvestamise, eelarve täitmise ja kuluarvestusega. Antakse hinnang kontrollimehhanismide olemasolule ja sellele, kuivõrd kulude üle peetav arvestus tagab hanke osadeks jaotamise tuvastamise.
- **Ebamajanduslik või erapoolik hange.** Kas on tagatud, et pakkumiste hindamise kriteeriumid ja pakkujate kvalifitseerimise tingimused on ajendatud tegelikest läbianaalüüsid vajadustest? Antakse hinnang pakkumisdokumentides toodud kriteeriumide põhjendatusele.
- **Hanke läbiviimise avalikkus.** Kas on tagatud, et kogu vajalik info hanke kohta on võimalikele pakkujatele kättesaadav üheaegselt ja küllaldase ajavaruga enne pakkumiste esitamise tähtaega? Kas riigihanke kohta avalikustatakse piisavalt infot, et oleks võimalik avalikkuse kontroll tehingu üle? Antakse hinnang hanke läbiviimise ning selle tulemuste avalikkusele.
- **Lepingute sõlmimine ja nende täitmise järelevalve.** Kas on tagatud hanke teostamine konkursi tulemusena kujunenud tingimustel (sh põhilepingute ja lisalepingute sõlmimisega seotud riskid)? Antakse hinnang lepingute sõlmimisele ja nende täitmisele.

- **Sanktsioonide rakendamine.** Kas on tagatud sanktsioonide rakendamise võimalus, kui hange jäetakse korraldamata või ei korraldata seda nõuetekohaselt? Antakse hinnang sanktsioonide olemasolule lepingutes ning nende rakendamisele lepingute mittenõuetekohase täitmise korral.

***Ad hoc* audit**

Ootamatult ilmnenu riigi raha väärkasutusele või muule õigusrikkumisele hinnangu andmiseks korraldame *ad hoc* auditeid. Need auditid viiakse läbi järgmistel eesmärkidel:

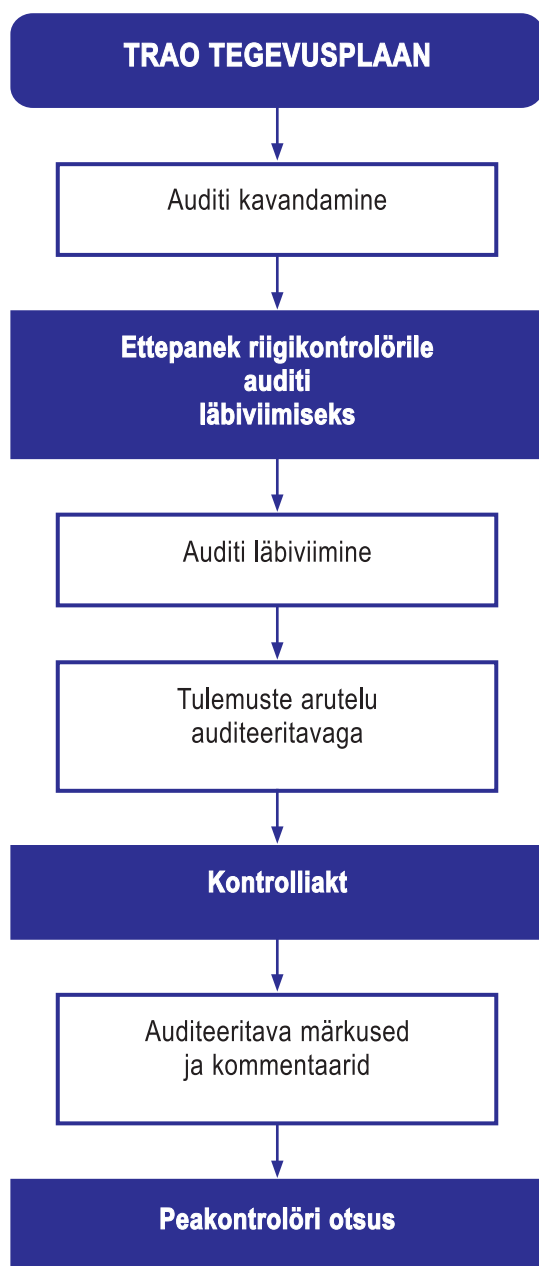
- vähendada riske analoogiliste väärkasutuste ja õigusrikkumiste puhul tulevikus;
- anda hinnang õigusrikkumistele ja vajaduse korral esitada materjalid uurimisorganile;
- avalikustada olukord või toimunud tehingud ja sündmused.

Ad hoc auditi käigus järjestatakse toimunud tehingud ja sündmused kronoloogiliselt ja/või fikseeritakse olukord mingi hetke seisuga.

Konkreetses *ad hoc* auditi põhiküsimused määratakse kindlaks auditi ettepanekus.

4.3. Tegevusriskide auditi läbiviimine

Auditi läbiviimise protsessist ja selle etappidest annab ülevaate skeem.

Tegevusriskide auditi
põhiprotsess

4.4. Auditid aastal 2000

2000. aastal viis TRAO läbi 20 auditit, millest nelja lõpetamine kandus üle 2001. aastasse.

Oma esimesel tegevusaastal keskendus osakond seaduslikkuse hindamisele eri valdkondades, sh riigieelarve assigneeringute kasutamisel ning riigivara haldamisel ja tehingute sooritamisel varaga. Iseloomustamaks 2000. aasta tegevust, võib välja tuua järgmised auditeeritud valdkonnad/küsimused:

Riigieelarvest kindla sihiga eraldatud assigneeringute kasutamise seaduslikkus

Auditeeriti riigieelarvest tootlustamiskuludeks ja eurointegratsiooniks eraldatud raha kasutamise seaduslikkust, kulude raamatupidamisarvestust ning nende kajastamist aruandluses. Anti hinnang sisekontrollimehhanismide piisavusele ja toimimisele. Auditimaterjalides tehti ettepanekud asjakohaste õigusaktide ülevaatamiseks ja nende täiendamiseks, samuti sisekontrollimeetmete täiustamiseks.

Riigivara arvestus ja varaga sooritatud tehingute seaduslikkus

Nende auditite käigus kontrolliti vara arvestuse õigsust (sh selle kajastamist riigivara registris), riigivaraga sooritatud tehinguid ja vara mahakandmist. Auditeeritud asutustele tehti konkreetsed ettepanekud puuduste kõrvaldamiseks ja auditi tulemustest informeeriti kõrgemalseisvat asutust.

Riigihangete korraldamist reguleerivate õigusaktide täitmine

Auditeeriti riigihangete korraldamist mitmetes avalik-õiguslikes juriidilistes isikutes ja riigiasutustes. Mitmel juhul tuvastati riigihangete korraldamata jätmist ja hangete osadeks jaotamist. Auditimaterjalides tehti ettepanekud sisekontrolli meetmete rakendamiseks, mis tagaksid hangete nõuetekohase korraldamise edaspidi.

4.5. Meie inimesed

Osakonna 23 ametikohast oli tegevusaasta lõpul täidetud 16: peakontrolör, 4 auditi juhti, 10 auditi spetsialisti ja peakontrolöri abi. Töötajate keskmine vanus oli 40,9 aastat. Meie osakonna töötajad on hea hariduse ja ettevalmistusega ning aldis uuendustele, 80% osakonna töötajatest on märkimisväärse avaliku teenistuse kogemusega ja töötanud Riigikontrollis üle viie aasta.

Töötajate arendamisel keskendusime 2000. aastal erialasele täiendõppele. Nii näiteks läbisid kõik osakonna töötajad PricewaterhouseCoopers'i korraldatud kaheosalise kursuse

- “Auditi tõendusmaterjalid, nende testimine ja auditi dokumentatsioon” ning
- “Auditi planeerimine, auditi projekti juhtimine ja aruannete koostamine”.

Samuti osaleti koolitusel “Protsessijuhtimine, organisatsiooni protsesside kirjeldamine, analüüs ja parendamine” ning Euroopa Liidu rahandusalaseid õigusnorme käsitlev seminaril “EL-i finantsregulatsioonid ja euroopalik finantsjuhtimine”. Uusi teadmisi andsid ka mitmed juhtimisalased koolitused.

Palju aitasid koostööpartnerid Hollandist, kes tutvustasid auditi filosoofiat ja korraldasid tööalaseid koolitusi. Hollandi kolleegide osavõtul algas transpordidotatsioonide käsitleva pilootauditi ettevalmistamine ja läbiviimine. Osakonna töötajad osalesid kokku 23 erineval koolitusel.

Jüri Kõrge
Peakontrolöri
kohusetäitja

5. Riigikontrolli organisatsiooni areng 2000. aastal

Aastat 2000 võib Riigikontrollis nimetada arendustegevuse aastaks, kuna märkimisväärne osa ressursist – nii rahast kui ajast – kulus Riigikontrolli strateegilises arenguplaanis kokkulepitud arendusprojektide läbiviimiseks. Teenistustel⁵ lasus nende projektide elluviimisel määrav roll ja vastutus ning nad tulid sellega edukalt toime.

Meil oli hea võimalus kaasata arendustegevusse ka väliseksperthe, nimelt Hollandi Kontrollikoja audiitoreid ja Hollandi juhtimiskonsultante, kes nõustasid meid riigikontrolöri algatatud ning Hollandi valitsuse rahastatud koostööprogrammi⁶ raames. Juba praegu võib öelda, et sellest koostööst on olnud meile tulu tunduvalt rohkem kui vaid rahaliselt määratletud ulatuses. Peale kasulike teadmiste ja näpunäidete on oluliselt avardunud ka meie arusaam tänapäevasest Euroopa juhtimis- ja auditipraktikast ning meie meeltes on loodud elav kujutus ühest hästi toimivast organisatsioonist – sellisest, mille loomisele oleme pürgimas.

Tahan alljärgnevalt anda lühikese, ent ammendava pildi meie peamistest tegevustest ja saavutustest aastal 2000.

Olen jaganud arendustegevuse projektid viide valdkonda: juhtimine, personaliarendus, auditeerimise ja auditimeetodite arendamine, haldustegevus ning kommunikatsioon ja Riigikontrolli välissuhtlus.

5.1. Juhtimine

Organisatsiooni tõhusa toimimise seisukohalt võib öelda, et kõik algab juhtimisest ja ka lõpeb sellega ehk teisisõnu – organisatsiooni arengusuutlikkuse ja edukuse peavad juhid tagama eesmärgistamise, piisava järelevalve ja selgelt tajutava vastutustunde kaudu. Seetõttu oli üks meie esmaülesandeid eelmisel aastal korrastada juhtimistasandid ja tagada küllaldase tugisüsteemi olemasolu Riigikontrolli tulemuslikuks juhtimiseks.

⁵ Sisuliselt neljanda Riigikontrolli osakonna moodustavad 8 teenistust, kelle tegevuse seob ühtseks tervikuks nn tugiteenuste osakonna juhina Riigikontrolli direktor. Teenistuste peamiseks eesmärgiks on tagada piisav tugi nii riigikontrolörile kui ka auditiosakondadele nende põhiseadusest tulenevate eesmärkide ja ülesannete täitmisel. Teenistustes oli 2000. aasta lõpu seisuga kokku 28 ametnikku.

⁶ Hollandi riigi finantseeritava Hollandi Kontrollikoja, juhtimiskonsultatsioonifirma MDF ja agentuuri SENTER 2-aastane programm Riigikontrolli mitmesuguste tegevusvaldkondade arendamiseks.

⁷ Riigikontrolli strateegilise arenguplaaniga aastateks 2000–2003 on võimalik tutvuda Riigikontrolli koduleheküljel <http://www.riigikontroll.ee>.

Riigikontrolli juhtimise ümberkorraldamine

2000. aasta alguses alanud juhtimisstruktuuri ümberkujundamine tähistab murdepunkti Riigikontrolli arengus. Teiste riikide kõrgeimate kontrolliasutuste eeskujul hakkas tööle auditiliikidele tuginev struktuurijaotus – finants- ja tulemusauditi ning tegevusriskide auditi osakond. See oli oluline samm Riigikontrolli strateegiliste eesmärkide, konkreetsema spetsialiseerumise, selgelt piiritletud vastutuse ja parema meeskonnatöö poole. Ühtlasi loob see suuremad võimalused personali planeerimiseks, motiveerimiseks ja arendamiseks.

Uute osakondade juhid valiti olemasoleva personali hulgast konkursi alusel, kusjuures töötajad said võimaluse valida, mis auditiliik nende kogemuste ja teadmistega kõige enam sobib.

Kokku kolm kuud kestnud protsessi jooksul viidi inimesed üle uude struktuuri ning lõpetati pooleliolnud ülesanded ja auditid.

Koos struktuurimuudatustega loodi ka riigikontrolörist, peakontrolöridest ja direktorist koosnev juhtkond, kes arutab läbi kõik olulisemad Riigikontrolli põhitegevuse ja arengu küsimused. Selle sammu põhieesmärgiks oli heast juhtimistavast lähtudes laiendada strateegiliste küsimuste üle otsustajate ringi, kuigi seaduse järgi on Riigikontroll monokraatne organisatsioon.

Loomaks riigikontrolörile ja juhtkonnale kindlustunnet, et Riigikontrolli töö on tõhus ja viib püstitatud eesmärkide saavutamisele, loodi aasta alguses siseaudiitori ametikoht.

Siseaudiitori põhiülesandeks on sisekontrolli ja riskide hindamise abil täiustada juhtimiskultuuri ja riskijuhtimist, teha ettepanekuid sisekontrolli parandamiseks ja osaleda organisatsiooni arendustegevuse aruteludes. Siseaudiitor annab ka nõu ja soovitusi projektide, kordade ja reeglite koostamisel.

Tegevuse eesmärgistamine

Oleme oma aruannetes tihti tõdenud, et üks tõsisematest avaliku sektori sõlmküsimustest on tegevuste ja ressursikasutuse eesmärgistatus. Alustasime ise Riigikontrolli strateegilise arenguplaani koostamisega juba 1999. aasta lõpus ja jõudsime selle huvitava protsessiga 2000. aasta algupoolel lõpule. Kuigi töö tulemusena valmis üsnagi mahukas arengustrateegia aastani 2003⁷, peame ise lõpptulemusest vast isegi olulisemaks protsessi ennast, millesse olid kaasatud kõik Riigikontrolli juhid ja märkimisväärne osa personalist. Paljud asjad said selgeks vaieldud ja see tugevdas tunduvalt töötajate identiteeditunnet ning täiendas arusaama Riigikontrolli missioonist.

Uus struktuurijaotus
tähistab murdepunkti
Riigikontrolli
arengus.

Riigikontrolli
strateegiline arenguplaan
seab meie tegevusele
konkreetsed eesmärgid.

Kõnealune arengukava, mis annab kindla suuna Riigikontrolli järgnevate aastate tegevusele, seab keskseks prioriteediks auditeerimispraktika ühitamise rahvusvaheliselt tunnustatud – Euroopa Liidu liikmesmaades ja Euroopa Kontrollikojas levinud – põhimõtete ja standarditega.

Juhtimisarvestus

Juhtimisarvestus on hea vahend tõhustada ressursikasutust.

Et anda Riigikontrolli juhtidele adekvaatset juhtimisinfort otsuste langetamiseks ning strateegiliseks ja operatiivseks planeerimiseks, töötasime 2000. aastal koos Hollandi konsultantidega välja Riigikontrolli juhtimisarvestuse süsteemi. Juhtimisarvestus koosneb kuluarvestusest ja ajaarvestusest, andes üksikasjaliku ülevaate näiteks kulude jaotusest põhi- ja tugiprotsesside vahel, ajaressursi jaotusest organisatsioonis jne. Samuti peaks see andma juhtkonnale kindlustunde, et raha kasutatakse vastavalt kinnitatud eelarvele.

Meil on nüüd võimalus igal hetkel öelda, kui palju raha on kulunud ühe või teise siseteevuse või auditiprojekti peale, kuidas on inimesed oma tööaega jaotanud ja milliste projektide või teenustega on nad tegelnud. See võimaldab märkimisväärselt parandada meie ressursikasutust ja annab faktilise aluse töö tulemuslikkuse hindamiseks.

Põhi- ja tugiprotsesside kaardistus ja optimeerimine

Protsesside käsiraamat annab ülevaate organisatsiooni toimimisest.

Kas kõik Riigikontrolli tööprotsessid on organisatsiooni eesmärkidele vastavad, inimestele arusaadavad ja kvaliteetsele tulemusele suunatud, oli küsimus, mis ajendas meid kaardistama organisatsiooni põhi- ja tugiprotsessid, neid analüüsima ja seejärel optimeerima. Selle töö tulemusena valmis protsesside käsiraamat, mis aitab hea abimehena kõikidel, eelkõige aga uutel töötajatel kujundada täielikumat pilti organisatsiooni toimimisest ning mitmesugustest sise- ja välisteenustest. Loomulikult on tegemist n-ö elava dokumendiga, mida protsesside haldurid pidevalt ajakohastavad, tagades nõnda täpse ülevaate sellest, kes milliseid funktsioone täidab.

Riigikontrolöri ja osakonna juhatajate vahelised töökokkulepped

Uue juhtimisinstrumendina rakendatud töökokkulepped riigikontrolöri ja osakondade juhtide vahel võimaldavad paremini jagada ressursi ja täpsustada oodatavaid töötulemusi.

2000. aasta lõpus rakendasime Riigikontrollis uut juhtimisinstrumenti – riigikontrolör sõlmis osakonnajuhatajatega töökokkulepped. Selle sammu eesmärgiks oli täpsemini läbi mõelda ja kokku leppida järgmise perioodi, s.o 2001. aasta eesmärkides ja tegevustes, jaotada olemasolev ajaline ja rahaline ressurss ülesannete vahel ning määratleda selgemini taotletavad töötulemused.

5.2. Personalijuhtimine

Oleme endale selgelt teadvustanud, et meie põhiline väärtus on inimesed, kes moodustavad Riigikontrolli. Sellest lähtuvalt pöörame suurt tähelepanu personalijuhtimise valdkonnale: töötajate motiveerimisele ja arendamisele, meeldiva töökeskkonna loomisele ning kvalifitseeritud ja professionaalsete inimeste värbamisele.

Personali motiveerimine

2000. aasta kevadel viisime läbi esimesed arendusvestlused tugiteenistuste ametnikega. Selleks töötati välja kindel protseduur ja korraldati töötajatele ettevalmistav koolitus.

Arendusvestlused suurendavad töötajate kindlustunnet ja motivatsiooni.

Arendusvestluste tulemuseks olid selged kokkulepped juhi ja alluva vahel tulevase perioodi eesmärkide suhtes. Säärane võimalus anda ja saada süsteemset tagasisidet oma töösoorituse kohta suurendas tunduvalt ka ametnike kindlustunnet ja motivatsiooni. 2001. aastaks seati eesmärgiks viia arendusvestlused läbi kogu organisatsioonis.

Personali arendamine

Seoses arendusvestluste käivitamisega töötasime välja ametnike koolitus- ja arendusvajaduste hindamissüsteemi koos asjakohaste juhendmaterjalidega. Valminud tugiteenistuste koolitusplaan lubas kasutada personaliarenduseks ettenähtud ressursi säästvamalt ja tõhusamalt, sest koolitusvajaduse hindamise käigus oli võimalik kindlaks teha, milline vahend on ametniku töö tulemuslikkuse suurendamiseks kõige otstarbekam. Alati ei ole selleks tingimata vaja koolitust kui enamasti kulukaimat lahendust, vaid sageli piisab näiteks muudatustest töökeskkonnas, -tingimustes vms.

Juba mitu aastat oleme ühe oma prioriteedina näinud enesearendamist ja koolitamist nii Eestis kui ka välismaal. Ka 2000. aastal tegelesid Riigikontrolli töötajad aktiivselt enda tööalase arendamisega, osaledes mitmesugustes koolitustes kokku 1301 päeva ulatuses. Suurema osa nendest koolitustest moodustasid juhtimis-, infotehnoloogia- ja auditikoolitused.

Personalihõive

Personali värbamine oli üsna edukas: ametisse asus palju aktiivseid, andekaid ja kogunud spetsialiste. Peamiselt võtsime inimesi tööle auditiosakondadesse, seades prioriteediks kaasata inimesi, kes suhtuksid oma töösse

Võtsime tööle palju tegusaid spetsialiste, kes suhtuvad oma töösse kui väljakutsesse muuta avalik sektor tõhusamaks.

kui väljakutsesse muuta avalik sektor tõhusamaks ning aitaksid ratsionaalse ja avatud suhtumisega luua väärtust meie klientidele, s.o auditeeritavatele, aga samuti parlamendile ja valitsusele.

Rakendasime uue ametniku sisseelamisprogrammi, mis hõlmab tööleasuja teavitamist Riigikontrolli arengustrateegiast, põhiprotsessidest, sisekorrast, organisatsioonikultuurist ja personalijuhtimise põhimõtetest. Lisaks vestleb temaga riigikontrolör, kes tutvustab oma visiooni ning ootusi asutuse ja konkreetsete osakondade suhtes, vastne töötaja aga saab võimaluse esitada küsimusi, mis teda Riigikontrolliga seoses huvitavad. Uuele ametnikule on suureks abiks ka katseaja lõpul läbiviidav vestlus ja katseaja tulemuste kokkuvõte.

5.3. Põhitegevuse arendamine

2000. aastal jätkus Riigikontrollis diskussioon audititoodete sisu, auditi fookuse, auditeeritavate valiku ja seire põhimõtete üle, mis viis meid sisuliselt strateegilise planeerimise nn teisele ringile ehk auditistrateegia koostamisele. Et määratleda selgemalt Riigikontrolli koht auditiahelas, võeti kasutusele auditi püramiidi mudel (s.t välisaudiitor tugineb siseaudiitorite tööle), mida propageeriti ka valitsussektoris.

Olulisima auditimetoodikat puudutava muudatusena pandi vastutus meetodika arendamise eest auditiosakondadele. See tähendab, et meetodikat koostavad need, kes seda ka praktiliselt kasutavad. Eestikeelne auditikirjandus sai aasta jooksul olulist täiendust “Lima deklaratsiooni”⁸, INTOSAI standardite ja INTOSAI standardite Euroopa rakendussuuniste avaldamise näol eesti keeles.

Hollandi Kontrollikoja eeskujul viidi tulemusauditi ja tegevusriskide auditi osakonna auditiprotsessis sisse auditi fookust ja sõnumit täpsustavad vaheetapid – Riigikontrolli siseläbirääkimised, kuhu kaasatakse lisaks auditi töörühmale ka riigikontrolör ning meetodika-, planeerimis- ja aruandlusteenistus. Tegevusriskide osakonna riskiauditite planeerimise ja läbiviimise aluseks võeti lähenemisviis, mida kasutatakse kuritarvituste ja väärkasutuse poliitika suhtes Hollandis. Selline lähenemine ja vastavate kriteeriumide rakendamine kujutavad endast kontseptuaalset muutust varasema auditi lähenemisnurgaga võrreldes.

⁸ 1977. aastal INTOSAI IX kongressil Limas vastu võetud dokument avaliku sektori auditeerimise põhimõtetest.

5.4. Kommunikatsioon ja välissuhted

Peale selle, et Riigikontrollile on väga tähtis töö kõrge kvaliteet ja professionaalsed audiitorid, kes suudavad oma audititega auditeeritavatele lisaväärtust luua, on Riigikontrollile – nii nagu ka igale teisele kõrgeimale kontrolliasutusele maailmas – oluline, et ta oleks ühiskonnas autoriteetne.

Selleks peab Riigikontroll olema ühiskonnas nähtav ja aktiivne. Maksumaksja peab teadma, et Riigikontroll on olemas ning tema tegevusel on otsesed seosed riigi raha säästlikuma ja tulemuslikuma kasutusega.

Nähtavuse ja aktiivsuse saavutamiseks ühiskonnas paneme suurt rõhku nii meediasuhtlusele kui ka suhtlemisele oma põhiliste partneritega – Riigikogu, auditeeritavate, valitsuse, aga ka teadusasutuste ja partnerorganisatsioonidega Eestis ja mujal maailmas.

Väliskommunikatsioon

Riigikontroll on seadnud endale eesmärgiks olla avatud ja läbipaistev organisatsioon, mistõttu tegeleme aktiivselt nii oma tööpõhimõtete selgitamise kui ka töötulemuste avalikustamisega.

Audititulemuste avalikustamine on meile tähtis ka seetõttu, et ainult nii saame anda avalikkusele kindlustunnet, et tema raha kasutatakse heapere-mehelikult.

Riigikontrolli varasem praktika ja väliskolleegide kogemused kinnitavad, et audititulemuste avaldamine meedias aitab ka auditeeritavat vajalikus suunas mõjutada.

Oluliste probleemide puhul ei piirdu Riigikontroll üksnes tavapärase avalikustamisega ajakirjanduses ja koduleheküljel, vaid auditite kohta koostatud aktid või peakontrolöride otsused saadetakse ka Riigikogu komisjonidele ja Vabariigi Valitsusele.

2000. aastal saadeti Riigikogu komisjonidele 21 olulisemat kontrolliakti, peakontrolöri otsust või analüüsi.

Möödunud aastal kajastasid Eesti meediakanalid Riigikontrolli tööd aktiivselt: trükiajakirjanduses ilmus 120 meie tegevust või audititulemusi tutvustavat artiklit või uudist. Ajakirjanikud esitasid Riigikontrollile 140 info-päringut, audititulemustest oli teleuudistes 13 lõiku ning 7 korral osalesid Riigikontrolli ametnikud raadiosaates. Infoagentuurides ilmus aasta jooksul ligi 240 Riigikontrolli tegevust kajastavat uudist.

2000. aastal oli peamiseks Riigikontrolliga seotud teemaks ajakirjanduses riigi finantsjuhtimise põhimõtted, sealhulgas tulemusjuhtimise rakendamine

Riigikontroll
on seadnud endale
eesmärgiks olla avatud
ja läbipaistev
organisatsioon.

ja riigi vara majandusliku juhtimise hea tava. Samuti pälvis palju tähelepanu teema, kas riik täidab oma ülesandeid nii, nagu on tavaks avaliku halduse üldtunnustatud põhimõtete alusel.

Suurim ja elavaim meediatähelepanu sai osaks Riigikontrolli ühele põhiaruandele – riigi vara kasutamise ja säilimise ülevaatele 1999. aastal. Ülevaade anti välja trükisena ja avalikustati tavapäraselt Riigikontrolli veebilehel, kuid avalikkuse laiema tähelepanu kaasamiseks korraldati sedapuhku ka infotund peamiste ajakirjandusväljaannete esindajatele. Pressiürituse mõjukas osavõtjatering tagas Riigikontrolli aastase töö põhitulemusele tavapärasest laiema vastukaja nii meedias kui poliitikute hulgas.

Huvi Riigikontrolli töötulemuste vastu näitab nii suur hulk avalike suhete teenistusele saabunud infopäringuid kui ka Riigikontrolli kodulehekülje sage külastatavus.

Seega on Riigikontrolli kodulehekülg kujunenud internetiajastu ilminguna märkimisväärseks abivahendiks avalikkuse ja Riigikontrolli suhtlemisel.

Sisekommunikatsioon

Kiiresti areneva organisatsiooni suurenenud vajadused ja üha uusi võimalusi pakkuv infotehnoloogia tingisid ka meie info- ja kommunikatsioonivaldkonna prioriteetse arendamise.

2000. aastal sai Riigikontroll endale siseveebi, mille eesmärk on siduda ühtseks tervikuks kogu Riigikontrolli inforessurss ning teha see organisatsiooni töötajatele kergelt ja käepäraselt kasutatavaks. Siseuudiste edastamisest ja meediamonitooringu andmebaasist alguse saanud siseveebist oli aasta lõpuks saanud igapäevane töövahend kõigile Riigikontrolli töötajatele.

Siseveebi jõudsid majasiseste korraldavate dokumentide andmebaas, töötajate andmebaas, auditimaterjalide andmebaas, Riigikontrolli virtuaalne raamatukogu, vestlusveerg, aga ka näiteks vaimukas pildigalerii ühisüritustelt tehtud fotodest. Ning mõistagi on kogu süsteem varustatud käepärase ja laiade võimalustega otsimootoriga. Avatud süsteemina loodud siseveeb võimaldab sellega tulevikus liita üha uusi organisatsiooni põhitegevuse, aga ka muude valdkondade arendamiseks vajalikke osiseid.

Võime uhkust tunda, et meil õnnestus see keeruline ja mahukas projekt läbi viia päris oma jõududega ning seetõttu loomulikult ka hulga ressursi säästa. Siseveebi väljaarendamisse ja käikulaskmisse oli kaasatud enamik töötajaid, projekti juhtimise ja otsese elluviimisega tegelesid avalike suhete teenistus ja infotehnoloogia teenistus.

Kiiresti areneva organisatsiooni suurenenud vajadused tingisid info- ja kommunikatsioonivaldkonna prioriteetse arendamise.

Infokeskus

2000. aastal sai alguse ka teine infovaldkonna arendamiseks algatatud arendusprojekt – Riigikontrolli raamatukogu ümberkujundamine ja väljaarendamine moodsaks infokeskuseks. Riigikontrolli asus tööle väljaõppinud ja kogemustega infotöötaja, kelle juhtimisel alustati mahukat arendustegevust. Esmajärjekorras kaardistati töötajate infovajadus ja arendati selle põhjal välja infokeskuse uued teenused. Audititegevuse toetamiseks hakati senisest mugavamal ja professionaalsemal viisil pakkuma infopäringutele vastamise teenust, asuti märksõnastama kogu infokeskuse fondi ja arendama Riigikontrolli virtuaalset infokeskust siseveebis. Viimane tähendab eelkõige seda, et nüüdsest on kõigil Riigikontrolli töötajatel võimalik kasutada infokeskuse teenuseid ka oma arvutist, st töökohalt lahkumata. Samuti on nende käsutuses veebijuht, kuhu on koondatud ja koondatakse järjest uusi veebilinke, ligipääsuvõimalusi andmebaasidesse ja muudesse infokogudesse, mis rahuldavad audiitorite töö- ja erialast infovajadust.

Infokeskuse väljaarendamiseks tehti koostööd lisaks mitmele Eesti raamatukogule ja infokeskusele ka Taani Riigikontrolli ja Hollandi Kontrollikoja infokeskusega. Meie projektimeeskonna tutvumisvisiit Taani Riigikontrolli infokeskusesse andis põhjaliku ülevaate ja head eeskujuga juba aastaid tänapäevasel tasemel töötava infokeskuse pakutavatest teenustest ja töökorraldusest.

1999. aastal alanud Hollandi koostööprojekti raames sai infokeskus täiendust ka paljude uudsete raamatupidamis-, auditeerimis-, majandus- ja statistikavallas ilmunud teavikute ja andmebaaside näol.

Ühisüritused

Nagu eelnevatelgi aastatel leidis meie aktiivne meeskond aega ka mõnusa- teks väljasõitudeks ja muudeks ühisüritusteks. Peeti nii suvepäevi, suusa- ja kelgupäevi kui ka jõulupidu, käidi ekskursioonil Paldiskis ning tehti üheskoos sporti. Traditsiooniliselt on meie töötajate üheks armastatumaks spordialaks korvpall. Regulaarsete ühistreeningute tulemusena on moodustunud juba üsna osav ja resultatiivne segavõistkond.

1. novembril tähistasime olulist tähtpäeva – Riigikontrolli taasasutamise 10. aastapäeva, kuhu olid kutsutud ka Riigikontrolli endised töötajad. Oma pöördumises heitis riigikontrolör pilgu algusaastatest tänapäeva, andes ka ülevaate lähematest ja kaugematest plaanidest.

Audititegevuse toetamiseks hakati senisest professionaalsemal viisil pakkuma infopäringutele vastamise teenust.

Ühine ajaveetmine liidab meeskonda.

Esindatuse tagamine kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelistes organisatsioonides

Koostöösidemed Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ning Euroopa Kontrollikojaga

Koostöösidemed naabermaade kõrgeimate kontrolliasutustega

Riigikontrolli välissuhted

Välissuhtluses on oluline ära märkida kolm suunda: kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelised organisatsioonid, Euroopa Liit ning koostöö Balti riikide ja Põhjamaadega.

Kõrgeimate kontrolliasutuste maailmaorganisatsiooni INTOSAI ja selle regionaalse ühenduse EUROSAI⁹ töös osalesime komiteede ja töörühmade kaudu (INTOSAI privatiserimise ja keskkonnaauditi töörühmad, EUROSAI keskkonnaauditi regionaalne töörühm jt). Riigikontrolör täitis ka EUROSAI juhatuse liikme¹⁰ kohuseid, arutades ja otsustades organisatsiooni liikmete koostöö- ja koolitusküsimusi ning muud juhatuse ülesannetesse kuuluvat.

Ka Riigikontrollil on täita oma roll Eesti suhtlemises Euroopa Liiduga. See väljendub tegevuses Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja koostööprogrammis¹¹. Juba aastaid tegutsevad kandidaatriikide kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja töörühmad, toimuvad kontaktametnike ja riigikontrolöride kohtumised, kus töötatakse välja integratsioonivajadustest lähtuvaid arengusuundi, vahetatakse rahvusvaheliselt tunnustatud auditistandardite ja parima audititava järgimise kogemusi ning töötatakse välja soovitusi, mis aitavad tõsta kontrolliasutuste tegevuse tulemuslikkust. Aastal 2000 oli Eesti ja Sloveenia Riigikontrolli juhtida töörühm, kelle ülesandeks oli jälgida nimetatud asutuste juhtide eelmise, Praha kohtumise soovitusi elluviimist ja esitada aruanne aasta lõpus Sofias toimunud uuel kohtumisel.

Ka Põhjamaade ja Balti riikide koostöötraditsioon¹² sai alguse aastaid tagasi. Esialgu eraldi toimunud Leedu, Läti ja Eesti ühistelt seminaridelt ning kord aastas Põhjamaades toimunud koostööd kavandavatelt aastakoosolekutelt mindi 2000. aastal üle seitsme riigi kontrolliasutuste regulaarsetele kohtumistele eri riikides. Maikuus Eestis korraldatud seminaril arutasid Baltimaade kolleegid Rootsi, Soome ja SIGMA¹³ ekspertide osavõtul audititegevuse, personaliarenduse ja parlamendiga suhtlemise tähtsamaid küsimusi.

⁹ Euroopa Kõrgeimate Kontrolliasutuste Organisatsioon EUROSAI loodi 1989. aastal. EUROSAI ühendab Euroopa maade riigikontrolle ning arendab nende koostööd. Eesti Riigikontroll on EUROSAI liige 1993. aastast.

¹⁰ Eesti riigikontrolör on EUROSAI juhatuse liige alates 1996. aastast. Eesti riigikontrolöri kõrval kuuluvad juhatusse Prantsusmaa, Tšehhi, Taani, Sloveenia, Venemaa, Hispaania ja Ühendkuningriigi kõrgeima kontrolliasutuse juht.

¹¹ Kesk- ja Ida-Euroopa riikide kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja juhtide iga-aastased nõupidamised toimuvad alates 1996. aastast. Hiljem liitusid koostööga ka Küpros ja Malta. Kohtumiste eesmärk on leida lahendusi EL-iga liitumisetevahelistes ilmnunud ühistele probleemidele, vahetada teavet ja kogemusi, arendada koostöövõimet kontrollitegevuses jne.

¹² Baltimaade riigikontrollide koostööle pandi alus 14. oktoobril 1994. aastal, mil kolm riigikontrolööri sõlmisid Riias majanduskontrollialase koostöö kokkuleppe.

¹³ Support for Improvement in Governance and Management in Central and Eastern European Countries – Kesk- ja Ida-Euroopa riikide valitsemise ja juhtimise täiustamiseks loodud programm.

Ühistegevuse eesmärk on kasutada Põhjamaade kogemusi auditimetoodika arendamisel, saada koolitust EL-i vahendite kasutamise auditeerimiseks ja muud abi liitumissetevalmistustes.

5.5. Haldustegevus

Infotehnoloogia

Infotehnoloogia vallas liikusime eelmisel aastal tublisti edasi kasutaja-sõbralikkuse ja ka IT võimaluste tõhusama kasutamise suunas.

Seadsime sisse kasutajatoe funktsiooni, mis võimaldab osutada kiiret ja kvaliteetset asutusesisest abi kõigile, kellel on infotehnoloogilisi probleeme või küsimusi. Otsustasime ise oma jõududega ehitada mõned IT süsteemid, millest märkimisväärsim oli siseveeb. Samuti muutus stabiilsemaks kogu IT keskkond, mille tähtsus ilmneb asjaolus, et suur osa tööst tehakse Riigikontrollis arvuti abil.

Maja haldamine

Töökeskkonna parandamiseks astuti eelmisel aastal suur samm – Riigikontrollile osteti uus hoone, kus augustis ka juba tööd alustati. Ettevalmistustööd uue hoone soetamiseks algasid 1999. aasta kevadel, mil ehitusekspertiisi tulemuste ajal tegimegi valitsusele ettepaneku müüa senine, suurt renoveerimiskulu nõudev ja Riigikontrolli vajadustele liiga suur hoone (3700 m²) ning soetada väiksem, kuid paremas korras olev. Ideed toetasid arvutused, mille järgi hoone vahetus ei nõua riigieelarvest lisaraha. Pärast aeganõudvaid sobiva hoone otsinguid langes valik büroohoonele aadressil Narva mnt 11a.

15. märtsil 2000 omandas Riigikontroll Hüvitusfondi ja endise Maapanga ühisomanduses olnud büroohoone, mis oli renoveeritud 5 aastat tagasi ja vastas hästi meie vajadustele.

Majavahetuse saime lõpetatuks lugeda detsembris, mil õnnestus müüa meie vana maja. Enampakkumise tulemusena omandas selle Krediidipank 27 miljoni krooni eest.

Meie kontorihoone vahetusega teenis riik ligikaudu 4 miljonit krooni puhas-tulu, mistõttu võime hinnata kogu ettevõtmise igati kasulikuks.

Büroohoone vahetus
lõi töötajale aja-
kohased ja mugavad
töötingimused.

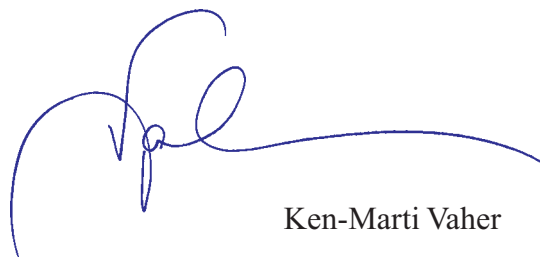

Asjaajamine

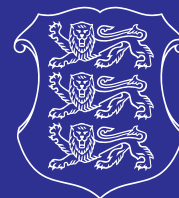
2000. aastal tegime põhjalikke ettevalmistusi, et viia dokumendihaldus üle elektroonilisele kujule. Dokumendi digitaliseerimise esmasammuna soetati koopiamasinatele lisafunktsioon – kiire ja õigekirja tundev skaneerimiseseade. Osutatavast skaneerimisteenusest on kujunenud asendamatu vahend, mis hõlbustab auditiosakondadel auditimaterjale dokumenteerida. Samuti aitas see siseveebi projekti raames edukalt digitaliseerida seni paberil olnud korraldavad dokumendid. Nimetatud hankega on tagatud tehniline valmidus luua Riigikontrollis paberivaba dokumendihaldussüsteem, mille rakendamisest saab asjaajamise põhiülesanne 2001. aastal.

Lõpetuseks

On mõistetav, et kuigi Riigikontroll on viimastel aastatel kiiresti arenenud, on siiski väga palju veel teha – nii nagu on tavaks tõdeda tegusa ja edasipürgiva organisatsiooni kohta. Kuid selle trafaretse ütluse taga peitub meie jaoks ka kindel sõnum – oleme seadnud endale selged sihid ja olemas on ka nende saavutamist toetav tahe.

Ken-Marti Vaher
Direktor

6. Riigikontrolli ülevaated ja arvamus 2000. aastal

Lisaks kindla aastaplaani alusel läbiviidavatele audititele – 2000. aastal oli töös 84 auditit, neist 62 ka lõppes aasta jooksul¹⁴ – koostab Riigikontroll läbiviidud auditite tulemustele tuginedes Riigikogule kaks ulatuslikku aruannet:

- ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest eelmisel eelarveaastal ja
- arvamus riigieelarve eelnõu kohta.

6.1. Ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest

2000. aasta septembris esitas Riigikontroll Riigikogule põhiseaduse §-st 135 tuleneva kohustusena ülevaate riigi vara kasutamisest ja säilimisest 1999. eelarveaasta jooksul.

Ülevaate sisu

Riigikontrolli ülevaade riigi vara kasutamisest ja säilimisest 1999. aastal keskendus riigieelarve täitmise aruande hindamisele. Samuti esitas Riigikontroll tähelepanekud avaliku sektori arvestus- ja aruandlussüsteemi kohta, sest see süsteem aitab valitsusel saada ülevaadet riigi varast ning tagada riigi vara säilimise ja kasutamise kooskõlas seaduste ning säästlikkuse, tõhususe ja mõjususe põhimõtetega.

Andmaks Riigikogu liikmetele kindlustunnet, et otsused, mida nad langetavad, põhinevad usaldusväärsetel andmetel, on Riigikontroll kui valitsuse välisaudiitor keskendanud ühe osa oma tegevusest – finantsauditi – riigieelarve täitmise aruande, selle aluseks oleva arvestus- ja aruandlussüsteemi ning avaliku sektori asutuste aastaaruannete auditeerimisele.

Riigikontrolli seisukohtadega on võimalik tutvuda Riigikontrolli koduleheküljel aadressil www.riigikontroll.ee, kus on avaldatud ülevaate terviktekst.

¹⁴ Lõppenud auditite loetelu on esitatud aruande lisa ja kõikide auditite tulemusi tutvustavad peakontrolöride otsused on avaldatud Riigikontrolli koduleheküljel aadressil www.riigikontroll.ee.

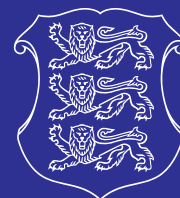
6.2. Arvamus 2001. aasta riigieelarve eelnõu kohta

Arvamuse 2001. aasta riigieelarve eelnõu kohta esitas Riigikontroll Riigikogule 8. novembril, lähtudes nii põhiseadusest, Riigikontrolli seadusest kui ka Riigikogu rahanduskomisjoni soovist.

Arvamuse sisu

Oma arvamusel soovis Riigikontroll kaasa aidata valitsuse seatud eesmärkide saavutamisele, juhtides tähelepanu 2001. aasta riigieelarve vastuvõtmisel tekkida võivatele ohtudele ning esitades Riigikogule ja Vabariigi Valitsusele soovitusi riigi eelarveprotsessi täiustamiseks tulevikus. Lähtudes valitsuse eelarvestrateegias väljendatud soovist minna kasvule orienteeritud eelarvestamiselt üle nullpõhise eelarvestuse printsiipidele, mis aitaks kaasa tulemusele suunatud juhtimisele, uuriski Riigikontroll peamiselt, kas on olemas eeldused nullpõhise riigieelarve koostamiseks ning esitas ühtlasi ettepanekud eelarveprotsessi täiustamiseks.

Riigikontrolli seisukohtadega on võimalik tutvuda Riigikontrolli koduleheküljel aadressil www.riigikontroll.ee, kus on avaldatud arvamuse terviktekst.

7. Riigikontrolli muu tegevus

7.1. Sisekontrollialane nõustamine avalikus sektoris

Riigikontroll pöörab auditite käigus suurt tähelepanu avaliku sektori juhtimis- ja kontrollisüsteemide olemasolule ja toimimisele, sest toimiv sisekontroll aitab Riigikogul, Vabariigi Valitsusel, ministritel ja teistel otsustajatel olla kindel, et on loodud eeldused saavutada organisatsioonidele püstitatud eesmärgid ja kasutada maksumaksja raha õiguspäraselt, säästlikult, tõhusalt ja mõjusalt.

Auditite käigus on selgunud, et sisekontrolli olukord avalikus sektoris on võrreldes 1999. aastaga muutunud süsteemsemaks. Rahandusministeeriumi finantskontrolliosakond on asunud välja töötama koordineeritud siseaudiitorite võrgustikku, korrapäraselt toimuvad teabepäevad, mitmed erialakoolitused ning omavahel vahetatakse ka tööplaane.

Sisekontrolli alal on avalikku sektorit nõustatud järgnevalt:

- Peakontrolöri otsustes on tehtud konkreetseid ettepanekuid sisekontrolli tõhustada.
- Riigikontrolli ametnikud on pidanud avaliku sektori kõrgematele ametnikele ja spetsialistidele loenguid sisekontrollist ja siseauditist.
- Rahandusministeeriumi on nõustatud siseauditi hea tava väljatöötamisel ja auditi läbiviimise meetodilistes küsimustes.
- Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonna audiitor on alates 2000. aasta detsembrist tulemusauditi osakonnas praktikal.
- Samuti on sisekontrolli küsimustes nõustatud ministeeriume (nt Justiitsministeerium) nende palvel.
- Riigikontroll on avaldanud tõlkematerjale, mis abistavad audiitoreid nende töös.

Järgmisel aruandeperioodil jätkab Riigikontroll sisekontrolli- ja siseauditi-alast nõustamist ning arendab tõhusat koostööd Rahandusministeeriumi finantskontrolli osakonnaga.

7.2. Vastamine Riigikogu liikmete arupärimistele

Tulenevalt põhiseadusest vastab riigikontrolör Riigikogu liikmete arupärimistele.

2000. aastal vastas riigikontrolör Riigikogu ees ühele arupärimisele – Eesti Keskerakonna fraktsiooni 12 liikme arupärimine “Riigile tekitatud kahju ETV ja Ringhäälingunõukogu tegevusest”.

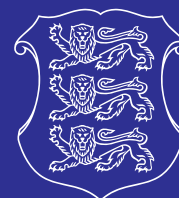
Kirjalikult vastas riigikontrolör viiele Riigikogu liikme arupärimisele.

7.3. Arvamused seaduseelnõude kohta

Ka 2000. aastal osales Riigikontroll aktiivselt õigusaktide eelnõude ettevalmistamisel, esitades oma arvamuse kavandatavate õigusaktide kohta 9 korral.

Riigikontroll esitas oma seisukoha järgmiste seaduste ja määruste eelnõude kohta:

- korruptsioonivastase seaduse, krediidiasutuste seaduse, Riigi Teataja seaduse, Riigikogu töökorra seaduse ning avaliku teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu;
- avaliku teabe seaduse eelnõu;
- riigisaladuse seaduse muutmise seaduse eelnõu;
- Haigekassa seaduse eelnõu;
- riigieelarve seaduse eelnõu;
- märgukirjadele vastamise seaduse eelnõu;
- avaliku teenistuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (uuele palgakorraldusele üleminek);
- Eesti Panga seaduse, Riigikontrolli seaduse, rahuaja riigikaitse seaduse ja õiguskantsleri seaduse täiendamise seaduse eelnõu;
- Vabariigi Valitsuse 08.07.1999. a määruse nr 216 “Riigisaladuse kaitse korra ja riigisaladusele juurdepääsuloa andmise korra kinnitamine” muutmise eelnõu;
- rahandusministri määruse “Palgaandmete avalikustamise kord” eelnõu.

8. Riigikontrolli 2000. aasta raamatupidamise aruannete kokkuvõte*

8.1. Raamatupidamise aastaaruande koostamise põhimõtted

- Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas raamatupidamise seaduse ja hea raamatupidamistavaga osas, milles need ei ole vastuolus rahandusministri 30. novembri 2000. a määrusega nr 100 “2000. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine”.
- 2000. aastal töötas Riigikontrollis keskmiselt 88 ametnikku. Personalikulud olid 19 384 542 krooni, millest töötasu moodustas 13 364 650 krooni ja koolituskulud 815 866 krooni.
- Põhivarana käsitletakse vara soetusmaksumusega 10 000 krooni või enam ning mille eeldatav kasutusiga on üle ühe aasta. Vastavalt rahandusministri 30. novembri 2000. a määrusele nr 100 kajastatakse põhivara soetuseks saadud eelarvelisi vahendeid aruandeperioodi tuluna ning müüdüd põhivara jääkväärtust aruandeperioodi kuluna. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses ja kulumit arvestatakse lineaarsel meetodil.

Amortisatsiooninormid on põhivara gruppidel järgmised:

- hooned 8% aastas
- sõidukid 20% aastas
- inventar 20% aastas

Annetatud kapitalina saadud põhivara amortisatsiooni võrra vähendatakse annetatud kapitali saldot bilansis ning see amortisatsioon ei kajastu tulemiaruanDES real “Põhivara kulum”.

Väheväärtuslik põhivara on vara maksumusega alla 10 000 krooni.

Väheväärtuslik põhivara kantakse kuluks soetamisel ning selle vara arvestust peetakse bilansiväliselt.

Põhivarana arvele võetud raamatud kajastatakse bilansis soetusmaksumuses. Kulumit raamatutelt ei arvestata.

- Algbilansis seisuga 31.12.1999. a ei olnud kajastatud kehtinud arvestuspõhimõtete järgi kohustusena Maksuametile ülekandmisele kuuluvat renditulu summas 113 224 krooni. Samuti oli 1999. aastal ekslikult kuludesse kantud annetuse saadud põhivara amortisatsioon 230 578 krooni. Nimetatud parandused tingisid tulemi, kohustuste ja annetatud kapitali saldode muudatused seisuga 31.12.1999. a.

* Rahandusministri määruse kohaselt koosneb Riigikontrolli 2000. a aastaaruanne 9 lisast, millest on tuletatud käesolev raamatupidamise aruannete kokkuvõte. Täismahus aruandega saab tutvuda Riigikontrollis.

8.2. Bilanss

	Aruandeaasta 31.12.2000	Eelnev aasta 31.12.1999	
VARAD			
Käibevarad			
Raha ja pangakontod	2 288 719	216 194	
Mitmesugused nõuded			
Nõuded töövõtjatele	1 160	5 533	Lisa 1
Kokku	1 160	5 533	
Viitlaekumised			
Laekumata renditulu	84 448	326 675	Lisa 1
Laekumata intressitulu	0	35 195	
Kokku	84 448	361 870	
Ettemakstud tulevaste perioodide kulud			
Ettemakstud kindlustuskulud	14 845	20 639	
Muud ettemaksed	59 456	74 165	
Kokku	74 301	94 804	Lisa 2
Varud			
Ettemaksed hankijatele	19 905	0	Lisa 2
Kokku	19 905	0	
Käibevarad kokku	2 468 533	678 401	
Materiaalne põhivara			
Hooned ja rajatised	29 327 456	5 157 090	
Muu põhivara	8 562 731	6 682 048	
Põhivara kulum	-7 724 200	-5 540 524	
Põhivarad kokku	30 165 987	6 298 614	Lisa 3
VARAD KOKKU	32 634 520	6 977 015	

	Aruandeaasta 31.12.2000	Eelnev aasta 31.12.1999	
KOHUSTUSED JA KAPITAL			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlakohustused			
Pikaajaliste kohustuste lühiajaline osa	240 863	74 565	
Võlad tarnijatele	588 395	398 985	
Muud lühiajalised kohustused	2 211 864	152 354	
Kokku	3 041 122	625 904	Lisa 4
Masukohustused	13 495	11 750	Lisa 5
Personali maksukohustused	49 677	460 780	Lisa 6
Viitvõlad			
Võlad töövõtjatele	476 770	221 352	
Muud viitvõlad	17 910	0	
Kokku	494 680	221 352	Lisa 7
Lühiajalised kohustused kokku	3 598 974	1 319 786	
Pikaajalised kohustused			
Pikaajalised võlakohustused			
Võlg liisingfirmadele	518 258	97 828	Lisa 8
Kokku	518 258	97 828	
Pikaajalised kohustused kokku	518 258	97 828	
Kohustused kokku	4 117 232	1 417 614	
Kapital			
Kapital	5 534 130	5 215 659	
Annetatud kapital	1 059 179	1 402 640	
Eelmise aasta tulem	-1 377 370	318 472	
Aruandeaasta tulem	23 301 350	-1 377 370	
Kapital kokku	28 517 289	5 559 401	
KOHUSTUSED JA KAPITAL KOKKU	32 634 520	6 977 015	
Bilansivälised varad	1 770 371	1 760 445	Lisa 9
Bilansivälised nõuded	35 195	0	

8.3. Tulemiaruanne

	Aruandeaasta 2000	Eelnev aasta 1999	
Tegevustulud			
Tulud eelarvest	50678 813	20 895 087	Lisa 10
Tulud majandustegevusest	28 009	1 339 195	Lisad 11 ja 15
Toetused juriidilistelt isikutelt	0	41 067	
Muud tulud	0	240 450	
Tulude korrigeerimine	0	-825 845	
Tegevustulud kokku	50 706 822	21 689 954	
Tegevuskulud			
Palgad ja tasud	13 364 650	11 416 896	
Sotsiaalmaksukulu	4 521 835	3 827 554	
Väljamaksmata puhkustasu	244 235	0	
Muud personalikulud	1 253 822	1 541 532	
Majanduskulud	5 553 521	4 907 944	
Muud tegevuskulud	83 559	0	
Tegevuskulud kokku	25 021 622	21 693 926	Lisa 12
Põhivara kulum	2 329 933	1 372 595	
Tegevustulem	23 355 267	-1 376 567	
Finantstulud ja finantskulud			
Finantstulud	10 571	4 375	Lisa 13
Finantskulud	23 201	5 179	Lisa 14
Maksude, maksete, lõivude ja tasude kogumine			
Tulud maksude kogumisest	1 220 339	0	Lisa 15
Maksude, maksete, lõivude ja tasude ülekandmine	1 248 348	0	Lisa 15
Ülekanded ja toetused	13 278	0	Lisa 16
Arvestatud tulem	23 301 350	-1 377 371	

8.4. 2000. a finantsaruannete lisad

Lisa 1 Nõuded

Nõuded töövõtjatele 1 160 krooni on tekkinud kasutamata majanduskulude ettemaksust ja renditulu nõue 84 448 krooni on tekkinud detsembri rendiarvete alusel.

Lisa 2 Ettemaksud

Ettemakstud kindlustuskuludeks on Narva mnt 11a büroohoone ja hoones asuva vara kindlustus 14 845 krooni.

Muude ettemaksudena on kajastatud 2001. aastal ilmuvate käsiraamatute ja ajakirjanduse tellimused 43 856 krooni ning koolituskulude ettemaks 15 600 krooni.

Hankijatega sõlmitud lepingute alusel on teostatud ettemakseid 19 905 krooni.

Lisa 3 Põhivarad

	Soetus- maksumus	Kulum	Põhivara soetamine	Põhivara väljaminek	Soetus- maksumus	Kulum
	31.12.1999	31.12.1999	2000	2000	31.12.2000	31.12.2000
Maa ja ehitised	5 157 090	2 163 324	24 170 366	0	29 327 456	3 480 734
Muu põhivara sh	6 682 048	3 377 200	2 426 130	545 448	8 562 731	4 243 466
arvutustehnika	4 804 645	2 262 155	712 824	535 469	4 982 000	2 804 717
sõidukid	511 322	105 264	0	0	511 322	207 529
Kokku	11 839 138	5 540 524	26 596 496	545 448	37 890 187	7 724 200

Seisuga 31.12.2000 kuulus Riigikontrollile kaks kinnistut.

Lisaks kinnistule aadressil Narva mnt 4 ostis Riigikontroll 2000. aastal kinnistu aadressil Tallinn, Narva mnt 11a soetusmaksumusega 23 275 434 krooni (hoone juurde kuulub 1577 m² maad).

Parenduskuludena investeeriti Narva mnt 11a büroohoones 866 922 krooni ja Narva mnt 4 büroohoones 28 009 krooni.

Majandusaasta jooksul soetati 34 uut arvutit kogumaksumusega 670 000 krooni.

Seoses kolimisega uude majja osteti mööblit 1 593 370 krooni väärtuses. Majandusinventari ja kontoritehnika ostmiseks kulus 140 013 krooni.

Lisa 4 Lühiajalised kohustused

2001. aastal tasutakse mööbli ja kontoritehnika soetamiseks sõlmitud kapitalirendilepingute alusel AS-le Hansa Liising Eesti ja AS-le Ühisliising 240 863 krooni.

Tarnijatele on novembri ja detsembri majanduskulude arvete alusel tasumata 588 395 krooni.

Muude lühiajaliste kohustustena on kajastatud Maksuametile üle kandmata detsembris laekunud renditulud 172 734 krooni ja Saksa Riigikontrollilt laekunud 39 130 krooni. Samuti on siin kajastatud AS-lt Eesti Krediidipank laekunud Narva mnt 4 büroohoone ostu tagatisraha 2 000 000 krooni.

Lisa 5 Maksukohustused

Maksukohustus 13 495 krooni on tekkinud 2000. aasta detsembrikuu käibelt arvestatud käibemaksust. Riigikontroll on käibemaksukohustuslane renditulude osas.

Lisa 6 Personali maksukohustused

Personali maksukohustustena on kajastatud detsembri töötasult ja töötajatele tehtud erisoodustustelt arvestatud üksikisiku tulumaks, sotsiaalmaks ja erisoodustuste tulumaks. Kokku 49 677 krooni.

Lisa 7 Viitvõlad

Puhkusekohustus seisuga 31.12.2000 oli 461 836 krooni.

Muudeks viitvõlgadeks on hankijatele 2001. aasta teenuste eest tasumata arved 17 910 krooni.

Lisa 8 Pikaajalised kohustused

Pikaajaliseks kohustuseks on mööbli ja kontoritehnika soetamiseks sõlmitud kapitalirendilepingute alusel tasutavad maksed 518 258 krooni. AS-ga Hansa Liising Eesti mööbli ostmiseks sõlmitud leping lõpeb 2004. aastal ja AS-ga Ühisliising sõlmitud leping 2002. aastal. Koopiamasina soetamiseks AS-ga Ühisliising sõlmitud leping lõpeb 2002. aastal.

Lisa 9 Bilansivälised kirjed

Bilansiväliselt kajastatakse soetusmaksumuses väheväärtuslikku põhivara. Bilansivälise nõudena on kajastatud ebatõenäoliselt laekuvad nõuded.

Lisa 10 Tulud eelarvest

Vastavalt rahandusministri 30. novembri 2000. a määrusele nr 100 kajastatakse tulusid eelarves kassapõhiselt, st tekkepõhiselt kajastatakse ostuarve saabumisel kulu ja kohustus hankijate ees, kuid siis kui riigikassa tasub arve, kajastatakse see tuluna. Riigikontrolli tegevuskulud kaetakse riigieelarvest. 2000. aastal eraldati eelarvest 50 875 674 krooni. Eelarve täideti 50 678 813 krooni.

Artikkel	Eelarve (krooni)	Kassakulu	Jääk
10 töötasu	13 666 966	13 620 357	46 609
21 sotsiaalmaks	4 633 489	4 633 489	0
30 majandamiskulud	7 148 000	7 147 805	195
37 infotehnoloogia	1 036 000	1 036 000	0
44 ostetud tööd ja teenused	150 000	150 000	0
57 rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud	16 287	11 553 ¹⁵	4 734
73 kapitaalremont	150 000	150 000	0
76 soetused	903 040	783 723	119 317
77 kinnisvara soetus	23 100 000	23 100 000	0
54 õppelaen	71 892	45 886	26 006
Kokku:	50 875 674	50 678 813	196 861

2000. aastal jäi kasutamata eelarvelisi assigneeringuid 196 861 krooni, sealhulgas ülekantavaid vahendeid 119 317 krooni. Vastavalt rahandusministri 30. novembri 2000. a määrusele nr 100 ei kajastata kasutamata ja ülekantavate eelarveliste vahendite jääki bilansis.

Lisa 11 Tulud majandustegevusest

Ruumide väljarentimisest laekunud tuludest kasutati 28 009 krooni väljarenditud hoone parenduskuludeks.

¹⁵ Tulemiaruanandes kajastatud real "Ülekanded ja toetused".

Lisa 12 Tegevuskulud

Tegevuskuludest olid aruandeaastal suuremad:

Töötasukulud 13 364 650 krooni, sh koondamishüvitised 990 020 krooni

Sotsiaalmaks 4 521 835 krooni

Ruumide majandamiskulud 2 134 942 krooni

Lähetuskulud 613 692 krooni

Kontorimaterjal, trükised 353 350 krooni

Väheväärtuslik kuluinventar ja selle hooldus 324 833 krooni

Transpordikulud 313 370 krooni

Ostetud tööd ja teenused 150 000 krooni

Lisa 13 Finantstulud

Saadud pangaintressid 10 571 krooni.

Lisa 14 Finantskulud

Kapitalirendi lepingute alusel makstud intressid 23 201 krooni.

Lisa 15 Maksude, maksete, lõivude ja tasude kogumine

Narva mnt 4 asuva hoone ruumide väljarentimise tekkepõhised tulud olid 1 421 082 krooni, millest 172 734 krooni kajastatakse vastavalt rahandusministri 30. novembri 2000. a määrusega nr 100 kohustusena ning 28 009 krooni kasutati hoone parendustöödeks.

Seega kanti riigieelarvesse 1 220 339 krooni.

Lisa 16 Ülekanded ja toetused

Rahvusvaheliste organisatsioonide (INTOSAI ja EUROSAI) liikmemaksud 13 278 krooni.

9. Audiitori järeldusotsus

AUDIITORI JÄRELDUSOTSUS

AS PricewaterhouseCoopers

Narva mnt 9A
10117 Tallinn
www.pwcglobal.com/ee/

Telefon (0) 6 141 800
Faks (0) 6 141 900

Riigikogule

Oleme auditeerinud Riigikontrolli (asutuse) 31. detsembril 2000 lõppenud aasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet, millest on tuletatud lehekülgedel 45-52 esitatud raamatupidamisaruande kokkuvõte. Sooritasime auditi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega.

Meie järeldusotsuses seisuga 9. märts 2001. a. avaldasime arvamust, et raamatupidamise aastaaruanne, millest on tuletatud raamatupidamisaruande kokkuvõte:

- on koostatud olulises osas korrektselt kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 30. novembri 2000. a. määrusega nr 100 "2000. a. aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine" ning Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse ja hea raamatupidamistavaga osas, milles need ei ole vastuolus eelmainitud määrusega.
- kuna nimetatud määruuses väljendatud põhimõtted ei ole kooskõlas Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse § 4 (2) nõutud tekkepõhise arvestusprintsipiiga, siis ei kajasta raamatupidamise aastaaruanne, millest on tuletatud raamatupidamisaruande kokkuvõte, olulises osas õigesti ja õiglaselt asutuse finantsseisundit seisuga 31. detsember 2000 ja 2000. a tegevuse tulemust kooskõlas Eesti Vabariigi raamatupidamise seadusega.

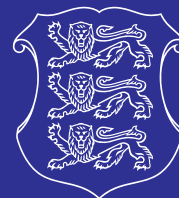
Meie arvates on lisatud raamatupidamisaruande kokkuvõte kõigis olulistest osades kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega, millest see on tuletatud.

Asutuse finantsseisundist ja perioodi majandustegevuse tulemusest ning meie auditi ulatusest parema arusaama omandamiseks tuleks raamatupidamisaruande kokkuvõtet lugeda koos raamatupidamise aastaaruandega, millest antud raamatupidamisaruande kokkuvõte on tuletatud ning meie auditi järeldusotsust selle kohta.

Urmas Kaarlep
AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu
Vannutatud audiitor

4. juuni 2001

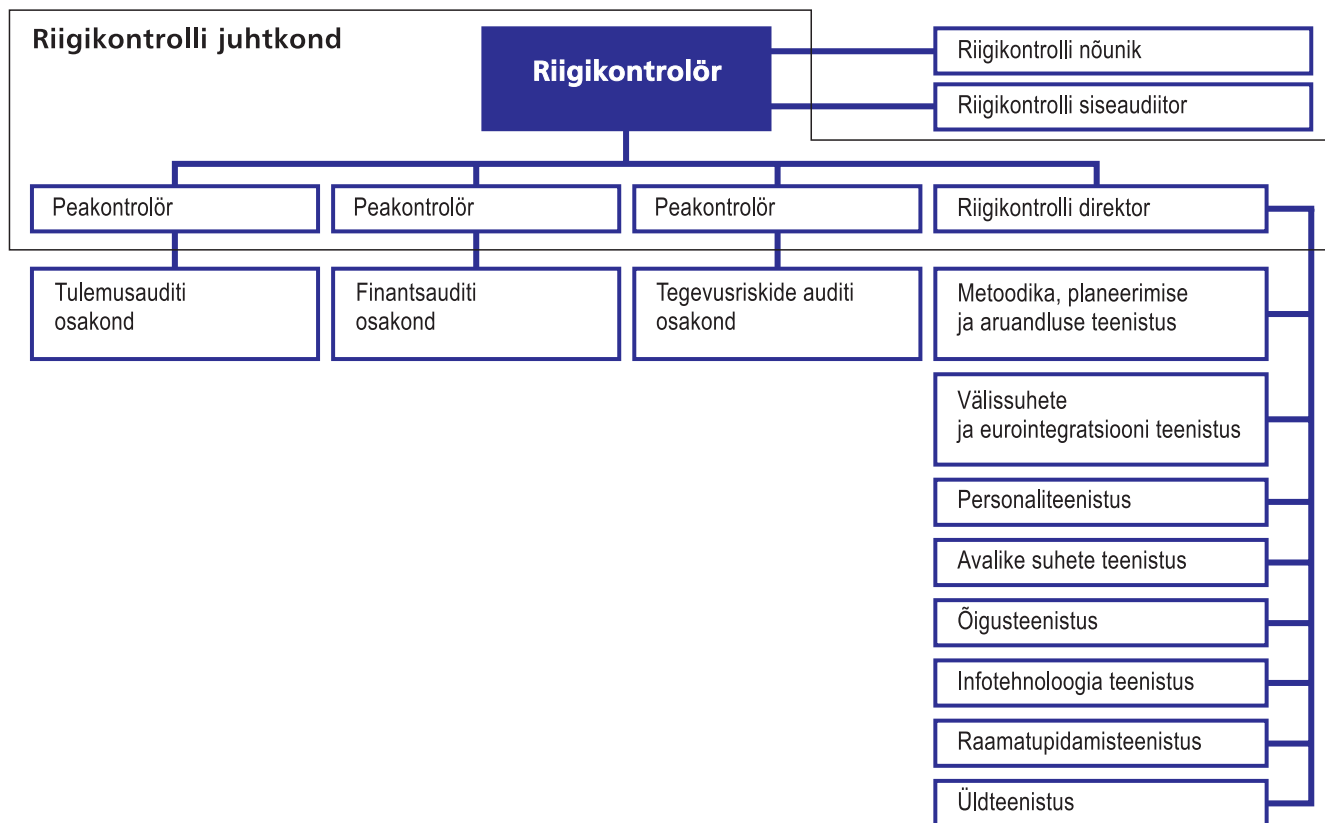

Lisad

Riigikontrolli struktuur

Riigikontrolli organogramm

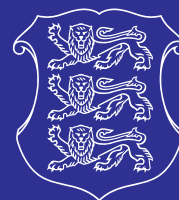
Riigikontrolli struktuur

- Riigikontrolli juhib riigikontrolör.
Riigikontrolöri nõustab juhtkond, kuhu kuuluvad auditiosakondade juhatajad (peakontrolörid) ja direktor.
- 1. jaanuarist 2000 läks Riigikontroll mitme teise riigi kõrgeima kontrolliasutuse eeskujul üle teenusepõhisele struktuurile: senise seitsme kontrolliosakonna asemele moodustati kolm auditiosakonda.

Uue struktuuri järgi jaotuvad osakonnad auditiliikide kaupa. Selline jaotus võimaldab paremini saavutada püstitatud strateegilisi eesmäärke, kusjuures osakondade spetsialiseerumine finants- ja tulemusauditile ning tegevusriskide auditile annab ühismõjuna terviklikuma pildi avalikus sektoris toimuvast.

- Riigikontrolli põhitegevust toetavate üksuste struktuur koosneb kaheksast teenistusest: avalike suhete teenistus; infotehnoloogia teenistus; metoodika-, planeerimis- ja aruandlusteenistus; personaliteenus; raamatupidamisteenistus; välissuhete ja eurointegratsiooni teenistus; õigusteenistus ning üldteenistus. Teenistusi juhib Riigikontrolli direktor.
- 2000. aasta jaanuari alguses alustas tööd Riigikontrolli siseaudiitor. Vastloodud ametikoha eesmärgiks on luua riigikontrolörile kindlustunne, et Riigikontrolli töö on tõhus ja tagab eesmärkide saavutamise.

RIIGIKONTROLL

Riigikontrolli töötajad aastal 2000 (seisuga 31.12.2000)

Dag Ainsoo	Karin Leesment	Svetlana Rõbakova
Sale Ajalik	Tarmo Leheste	Tõnis Saar
Peeter Annus	Ingrit Lepasild	Ranno Saarmann
Asko Berens	Raivo Linnas	Tarmo Sepman
Katrin Gottlob	Küllli Lukk	Ülle Sibul
Mare Haljak	Peeter Lätti	Sven Soiver
Rein Harjo	Maidu Lääne	Maimu Soost
Liidia Heinlo	Airi Mark	Õie Soovik
Raivo Hurt	Siiri Martverk	Merike Starovoitov
Anne Hurt-Kivisalu	Kristjan Mellik	Saima Strenze
Heli Jalakas	Katrin Mihkelson	Madis Särekanno
Krista Jansen	Erki Must	Rein Söörd
Marit Joosep	Jane Mänd	Ira Tambik
Mare Kabrits	Kadri Mölder	Kaire Tamm
Katri Kadakas	Maimu Mölderson	Terje Tiiman
Reet Kalliver	Anneli Narusk	Galina Tjukina
Kaie Karniol	Andres Noormägi	Helen Trelin
Jaanus Kasendi	Ilme Ott	Tarmo Tuisk
Hedy Kohv	Leonid Paalandi	Timo Tupp
Eevi Kuld	Kristjan Paas	Liisi Uder
Lembi Kull	Juhan Parts	Arvo Ukleika
Karin Kuller	Raivo Pavlov	Ken-Marti Vaher
Tiia Kumm	Kairit Peterson	Aivo Vaske
Jüri Kurss	Urmas Peterson	Airi Viiart
Vello Kuuse	Sven Potapov	Ene Viru
Jüri Kõrge	Jüri Raatma	Meelis Välk
Marika Külmallik	Eva Reinula	Jelena Zubova
Kalev Lattik	Evi Riives	Vladimir Žugov
		Andrus Ümarik

2000. aasta auditite loetelu

2000. aastal läbi viidud auditid jagunesid ministeeriumide ja nende haldusalade kaupa järgnevalt:

Haridusministeerium

1. Haridusministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Tallinna Tehnikaülikoolile riigieelarvest investeeringuteks eraldatud raha kasutamise seaduslikkus;
3. Haridusministeeriumi tegevus riikliku koolitustellimuse esitamisel ülikoolidele;

Justiitsministeerium

1. Justiitsministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;

Kaitseministeerium

1. AS-i E-Arsenal majandustegevus;
2. Kaitsevägeosade eelarve eelnõu koostamine;
3. Personalijuhtimine kaitseväes Kaitsejõudude Peastaabi personali-planeerimise näitel;
4. Kaitseväge Lahingukooli vara arvestus ning toitlustuskulude arvestamine ja raamatupidamises kajastamine;
5. Kaitseväge Ühendatud Õppeasutuste põhivara arvestuse korraldus;

Keskkonnaministeerium

1. Keskkonnaministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Keskkonnaministeeriumi tegevus kaitsealade moodustamise ja haldamise korraldamisel;
3. OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus tegevus Keskkonnaministeeriumi tellitud tööde täitmisel;
4. Keskkonnaprojektide juhtimise korraldus Keila linna veevarustuse, kanalisatsiooni ja veekaitserajatiste ehitamise näitel;
5. Keskkonnaministeeriumi projektijuhtimise sisekontrolli- ja siseauditisüsteemi tulemusaudit;

Kultuuriministeerium

1. Kultuuriministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Rahvuskooperile Estonia riigieelarvest investeringuteks eraldatud raha kasutamise seaduslikkus;

Majandusministeerium

1. Majandusministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. AS-i Eesti Energia restruktureerimine;

Põllumajandusministeerium

1. Põllumajandusministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Sihtasutuse Põllumajanduse ja Maaelu Krediteerimise Fond tegevus;
3. Riigi äriühingu AS Eesti Seeme tegevus;
4. Riikliku seemnereservi korralduse seaduslikkus, tõhusus ja mõjus;

Rahandusministeerium

1. Rahandusministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Rahvusvaheliselt Valuutafondilt võetud majandussüsteemi ümberkujundamise toetuse kasutamise sihipärasus ja tulemuslikkus;
3. Ühtse välislaenude teenindamise reservi haldamise seaduslikkus Rahandusministeeriumis;
4. Liikluskindlustuse Fondi majandustegevuse seaduslikkus;
5. Riikliku statistika tootmine ja kasutamine juhtimisotsuste tegemisel;

Riigikantselei

1. Riigikantselei 1999. aasta majandustegevus;
2. Riigikantselei Autobaasi reorganiseerimiseelse perioodi majandustegevus;
3. Riigikantselei järelkontroll;

Siseministeerium

1. Siseministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Sõiduautode soetamise seaduslikkus Siseministeeriumi valitsemisalas;

3. Politseikooli majandustegevuse seaduslikkus;
4. Rahumäe tee 6 kompleksi kapitaalremondiks eraldatud vahendite kasutamise seaduslikkus;
5. Sihtasutuse Eesti Migratsioonifond majandustegevus;
6. Siseministeeriumile riigieelarvest eurointegratsiooniks eraldatud raha kasutamise seaduslikkus;

Sotsiaalministeerium

1. Sotsiaalministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Riigieelarvest tervisespordi toetuseks eraldatud raha kasutamise seaduslikkus ja säästlikkus;
3. Raviteenuste hankekorralduse seaduslikkus piirkondlikes haigekassades;
4. Eesti tervishoiuprojektile eraldatud raha kasutamise korraldus ning projekti tulemuslikkus;
5. Tööturuameti kasutuses oleva riigivara majandamise seaduslikkus;
6. Infosüsteemide projektijuhtimise tulemuslikkus Sotsiaalministeeriumis PHARE abiprogrammi näitel;
7. Tallinna Tööhõiveametis töötü riikliku abiraha maksmise seaduslikkus;
8. Keila Haigla kasutuses oleva riigivara majandamise seaduslikkus;

Teede- ja Sideministeerium

1. Teede- ja Sideministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Maanteeameti 1999. aasta majandustegevus;
3. Veeteede Ameti 1999. aasta majandustegevus;
4. Teede- ja Sideministeeriumi sisekontrolli- ja siseauditisüsteemide tulemuskontroll;
5. Veeteede Ametile kuuluva laeva EVA 019 riigihanke seaduslikkus ja sihipärane kasutamine;
6. AS-i Eesti Telekom aktsiate müügi ettevalmistamine ja korraldus;
7. Veeteede Ametile veeteede korrashoiuks ja moderniseerimiseks eraldatud raha kasutamise seaduslikkus;
8. Tulemuslikkusele suunatud juhtimise põhimõtete rakendamine Raudteeametis;

Välisministeerium

1. Välisministeeriumi 1999. aasta majandustegevus;
2. Välisministeeriumile riigieelarvest eurointegratsiooniks eraldatud raha kasutamise seaduslikkus;
3. Riigiametnike täienduskoolituse korraldamise tulemuslikkus Välisministeeriumis.

2000. aastal hõlmasid auditid järgmisi kohalikke omavalitsusi:

Türi Vallavalitsus

Riiklike investeeringute kasutamise sihipärasus ja seaduslikkus;

Paide Linnavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamise seaduslikkus;

Kõo Vallavalitsus

Riigieelarvest eraldatud investeeringute kasutamine;

Rakvere Vallavalitsus

Riiklike sotsiaaltoetuste maksmise seaduslikkus.

Lisaks analüüsi kohalike omavalitsusüksuste eelarve tulusid ja kulusid

2000. aastal kontrollis Riigikontroll ka

- majanduslike huvide deklareerimise tulemuslikkust korruptsiooni ennetamisel Eesti Vabariigis ning
- hallatavate riigiasutuste sisekontrolli vastavust INTOSAI standarditele.

Kõikide loetletud auditite kohta koostatud peakontrolöride otsustega on võimalik tutvuda Riigikontrolli koduleheküljel aadressil www.riigikontroll.ee.

Kronoloogia 2000

Jaanuar

- 01.01 Riigikontroll läheb üle teenusepõhisele struktuurile. Tööd alustab kolm auditiosakonda – tulemusauditi, finantsauditi ja tegevusriskide auditi osakond.
- 13.01–14.01 Riigikontrolör Juhan Parts ja Riigikontrolli direktor Ken-Marti Vaher kohtuvad Pariisis nn Hollandi PSO programmi¹⁶ partneritega, et arutada läbi programmi üldised põhimõtted ning leppida kokku edasise tegevuse suhtes, kooskõlastades selle SIGMA-ga, kes osutab Riigikontrollile abi strateegilise arenguplaani koostamisel.

Veebruar

- 07.02–09.02 Hollandi PSO programmi juhid Karel te Lindert Hollandi Kontrollikojast ja Hermann Snelder MDF-ist peavad läbi-rääkimisi Riigikontrolli vastutavate isikutega programmi 2000. aasta projektide täpsustamiseks.
- 07.02–10.02 SIGMA ekspert Lage Olofsson viibib Riigikontrollis seoses Riigikontrolli strateegilise arenguplaani koostamise lõpuleviimisega.
- 14.02–18.02 Hollandi Kontrollikoja konsultandid Martin Abbink ja Jan Velthoven viibivad Riigikontrollis seoses pilootauditiga “Teede- ja Sideministeeriumi ning Keskkonnaministeeriumi projektide juhtimise sisekontrolli- ja siseauditisüsteemide tulemusaudit”.
- 16.02–18.02 Riigikontrolör ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd osalevad Euroopa riigikontrolle ühendava organisatsiooni EUROSAI juhatuse XXII koosolekul ning EUROSAI ja OLACEFS-i¹⁷ korraldatud kõrgeimate kontrolliasutuste esimesel Euro-Ameerika konverentsil Madridis.
- 21.02–23.02 Soome Riigikontrolli ekspert Tuomo Salminen konsulteerib infotehnoloogia teenistust arvutisüsteemide administreerimise vallas.
- 27.02–29.02 Tulemusauditi osakonna juhataja Raivo Linnas ja auditi spetsialist Leonid Paalandi osalevad Läänemeremaade kõrgeimate kontrolliasutuste töötajate nõupidamisel Varssavis Helsingi konventsiooni täitmise auditi raames.

¹⁶ Hollandi riigi finantseeritav Hollandi Kontrollikoja, juhtimiskonsultatsioonifirma MDF ja agentuuri SENTER 2-aastane programm mitmesuguste Riigikontrolli tegevusvaldkondade arendamiseks.

¹⁷ Organisation of Latin American and Caribbean Supreme Audit Institutions – Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna kõrgeimate kontrolliasutuste organisatsioon.

28.02 Valmib Riigikontrolli strateegiline arenguplaan aastateks 2000–2003.

Märts

- 20.03–31.03 Hollandi PSO programmi koordinaator Willo Brock on Riigikontrollis, et kohtuda programmis osalejatega ja lõpetada ettevalmistusperioodi aruanne. Ühtlasi viib ta läbi kaks koolitusüritust projekti juhtimisse kaasatud Riigikontrolli töötajatele.
- 20.03 Lage Olofsson viibib Riigikontrollis, et kooskõlastada SIGMA ja Hollandi PSO programmi tegevusi strateegilise arenguplaani täitmisel.
- 21.03 Hollandi PSO programmi nõustajate rühma koosolek Riigikontrollis, kus arutatakse ettevalmistava perioodi aruande sisu ja täpsustatakse 2000. aasta oodatavad tulemused ja tegevuskava.
- 27.03–31.03 Finantsauditi osakonna auditi juht Kaie Karniol osaleb Viinis ÜRO/INTOSAI ühisseminaril “Avaliku sektori tervishoiusüsteemide auditeerimine”.

Aprill

- 02.04–03.04 Riigikontrolli külastab Sloveenia riigikontrolör Vojko A. Antončič. Ta arutab Eesti riigikontrolöriga Kesk- ja Ida-Euroopa riikide ning teiste kandidaatriikide kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja juhtide 1999. aasta Praha kohtumise soovitude täitmise jälgimiseks moodustatud töörühma Riia koosoleku läbiviimisega seonduvat. Töörühma juhivad Eesti ja Sloveenia Riigikontroll. Sloveenia riigikontrolöri kohtumisel Riigikontrolli juhtkonnaga arutletakse mõlema riigikontrolli arengu, prioriteetide ja probleemide üle.
- 04.04–05.04 Riigikontrolör ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd osalevad Kesk- ja Ida-Euroopa riikide, Malta ja Küprose kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja ühise töörühma kohtumisel Riias.
- 05.04–07.04 Riigikontrolör võtab osa Adam Smithi Instituudi korraldatud tippkonverentsist Londonis avaliku sektori rahanduse ja halduse küsimustes.
- 15.04–21.04 MDF-i konsultant Riet Nigten viibib Riigikontrollis Hollandi PSO programmi raames. Tegeldakse personalijuhtimise arendamise küsimustega.

- 15.04–04.05 MDF-i konsultant Silvia van der Cammen viibib Riigikontrollis Hollandi PSO programmi raames. Tegeldakse koolitusvajaduse väljaselgitamisega.
- 15.04–31.05 Willo Brock viibib Riigikontrollis. Peamine töö toimub Riigikontrolli protsesside kaardistamise ja selle põhjal protsesside käsiraamatu koostamisega.

Mai

- 08.05–11.05 Tulemusauditi osakonna juhataja Raivo Linnas ja auditi juht Eva Reinula osalevad INTOSAI II rahvusvahelisel sisekontrolli konverentsil Budapestis.
- 15.05–19.05 Tulemusauditi osakonna auditi juht Eva Reinula ja finantsauditi osakonna auditi spetsialist Õie Soovik osalevad Euroopa Liidu ISPA programmi koolitusel Iirimaal.
- 16.05–17.05 Tulemusauditi osakonna auditi spetsialist Leonid Paalandi osaleb Läänemeremaade kõrgeimate kontrolliasutuste töötajate teisel nõupidamisel Stockholmi lähistel Sastaholmis Helsingi konventsiooni täitmise auditi raames.
- 16.05–17.05 Karel te Lindert ja Herman Snelder külastavad Riigikontrolli Hollandi PSO programmi raames, kohtudes juhtkonna liikmetega pilootauditite kavandamiseks.
- 19.05–20.05 Eesti, Läti ja Leedu Riigikontrolli iga-aastane kohtumine toimub Saaremaal. Esmakordselt osalevad kohumisel Põhja- ja Lääne-Eesti kõrgeimate kontrolliasutuste ja SIGMA esindajad. Kohtumise peateemadena arutatakse audiitorite koolitust ja sertifitseerimist ning nende tulemuslikkuse hindamist. Kohtumisel käsitletakse ka EL-i eraldatud raha kasutamise auditeerimist ning kõrgeima kontrolliasutuse ja parlamendi suhteid.
- 22.05–23.05 Martin Abbink ja Jan Velthoven viibivad Riigikontrollis, et teha kokkuvõtteid pilootauditist Teede- ja Side- ja Sisetööministeeriumis ning Keskkonnaministeeriumis ja esineda loenguga “Auditi filosoofia”.
- 22.05–24.05 Lage Olofsson viibib Riigikontrollis, et osaleda pilootauditist kokkuvõtete tegemisel ning eurointegratsiooni projekti raames kavandatava koolituse korraldamise arutelul.
- 24.05–26.05 Hollandi Kontrollikoja konsultantide Martin Abbinki ja Mark Hendrixi osavõtul tehakse ettevalmistusi finantsauditi läbiviimiseks pilootauditina Hollandi PSO programmi raames.
- 28.05–31.05 Personalinõunik Terje Tiiman osaleb Pariisis VIII ülemaailmsel kongressil “Inimressursside juhtimine”.

Juuni

- 01.06–02.06 Riigikontrolör võtab osa EL-i liitumisläbirääkimiste esimesse ringi kuuluvate riikide riigikontrolöride nõupidamisest Küprosel.
- 08.06–09.06 Finantsauditi osakonna juhataja Ranno Saarmann osaleb Põhjamaade kõrgeimate kontrolliasutuste andmeanalüüsi-alasel konverentsil Helsingis.
- 08.06–09.06 Riigikontrolör, meetodika, planeerimise ja aruandluse teenistuse juhataja Aivo Vaske ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse nõunik Karin Kuller viibivad töövisiidil Rootsi Riigikontrollis. Peamiselt huvitatakse Rootsi Riigikontrolli pikaajalisest kogemusest auditeerimisprogrammi koostamisel ning oma tegevuse fookustamisel, et olla peamisele kliendile – parlamendile – maksimaalselt kasulik. Samuti tutvutakse audiitorite koolitussüsteemiga.
- 12.06–13.06 Eestis viiidil oleva Mecklenburg-Vorpommerni Liidumaa Maapäeva rahanduskomisjoni delegatsioon külastab Riigikontrolli.
- 19.06–21.06 Hollandi PSO programmi raames viibivad Riigikontrolli tulemusauditi osakonnas Hollandi Kontrollikoja konsultandid Fons Gloerich ja Jan Velthoven. Koostöös hollandlastega toimub Helsingi konventsiooni täitmise auditi ettepaneku koostamine.

Juuli

- 09.07–11.07 Finantsauditi osakonna auditi spetsialist Õie Soovik osaleb EL-i eelstruktuurivahendite (SPP) õigusliku raamistiku ja juhtimise töörühma koosolekul Portugalis.

August

- 07.08 Riigikontroll alustab tööd uues hoones Narva mnt 11a.
- 22.08–23.08 Lage Olofsson ja Rootsi Riigikontrolli ekspert Veronica Hedlund nõustavad Riigikontrolli spetsialiste siseauditi funktsiooni ülesehitamiseks Riigikontrollis.
- 22.08–25.08 Matti Mattila Soome Riigikontrollist tutvustab IDEA programmi kasutamist finantsauditalasel koolitusel Jänedal.
- 28.08–22.09 Willo Brocki järjekordne missioon Riigikontrolli. Tegeldakse protsesside käsiraamatu koostamise, ajaarvestussüsteemi väljatöötamise ja juhtkonna koolituse ettevalmistamisega, samuti personaliarenduse valdkonnaga.

September

- 04.09–05.09 Euroopa Kontrollikoja president Jan O. Karlsson külastab Eestit. Eesmärgiks on tutvuda Eesti kui tulevase Euroopa Liidu liikmesriigi avaliku sektori sisekontrolli arenguga ja Riigikontrolli tööga. Delegatsiooni kuuluvad veel Euroopa Kontrollikoja liige Maarten B. Engwirda, välissuhete direktor Chris Kok ja presidendi kabineti juht Michel Hervé.
- 04.09 Põhiseadust järgides esitab Riigikontroll Riigikogule “Ülevaate riigi vara kasutamise ja säilimise kohta 1999. aastal”.
- 06.09–08.09 Taani Riigikontrolli ekspert Rolf Elm-Larsen viib Riigikontrollis läbi seminari Euroopa Liidu finantsregulatsioonidest.
- 06.09–06.10 Tulemusauditi osakonna juhataja Raivo Linnas osaleb rahvusvahelisel auditikursusel Ühendkuningriigi Riigikontrollis.
- 08.09 Riigikontrolör osaleb Põhjamaade kõrgeimate kontrolliasutuste esindajate ja kolme Balti riigi riigikontrolöride kohtumisel Oslos. Kohtumisel keskendutakse koostöövõimaluste arutamisele auditite läbiviimisel ja Põhjamaade ekspertide kaasamisele Balti riikide riigikontrollide arendamisse.
- 11.09–13.09 Riigikontrolli teeb visiidi Taani riigikontrolör Henrik Otbo, kes esineb ettekandega Taani Riigikontrolli tööst ja eesmärkidest. Riigikontrolör annab Taani riigikontrolörile üle Riigikontrolli medali tunnustusena suure panuse eest kahe riigikontrolli koostöösse.
- 11.09–15.09 Martin Abbink ja Mark Hendrix viibivad Riigikontrollis seoses pilootauditi planeerimisega finantsauditi osakonnas.
- 20.09–22.09 Infotehnoloogia teenistuse juhataja kt Asko Berens ja süsteemi administraator Tarmo Sepman tutvuvad Soome Riigikontrolli infosüsteemidega ning külastavad Helsingis infotehnoloogia messi.
- 25.09–29.09 Hollandi juhtimiseksperdid Jan Renger, Willemina van Otterlo ja konsultant Silvia van der Cammen viivad Riigikontrolli juhtkonnale läbi 3-päevase juhtimistreeningu.

Oktoober

- 02.10 Tulemusauditi osakonna auditi juht Peeter Lätti alustab 5-kuulist stažeerimist Euroopa Kontrollikojas.
- 02.10–05.10 Jan Velthoven ja Fons Gloerich viibivad Riigikontrollis arutamaks Helsingi konventsiooni täitmise auditi leidude aruannet.

- 03.10–04.10 Välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd osaleb Euroopa Liidu kõrgeimate kontrolliasutuste kontaktametnike koosolekul Luxembourgis, andes ülevaate Eesti ja Sloveenia Riigikontrolli juhitava töörühma tegevusest.
- 05.10 Euroopa Kontrollikoja ametnikud Julian Chapman ja Kurt Bungartz viibivad Eestis seoses TACIS-e¹⁸ piiriülese koostööprogrammi auditeerimisega. Riigikontrolli-poolsete vaatlejana osalevad tulemusauditi osakonna auditi spetsialistid Maimu Mölderson ja Leonid Paalandi.
- 05.10 Riigikontrolör ja Tartu Ülikooli rektor Jaak Aaviksoo allkirjastavad koostöölepingu, mis on aluseks Riigikontrolli ja ülikooli edasisele koostööle hariduse ja teaduse vallas.
- 23.10–25.10 Tulemusauditi osakonna juhataja Raivo Linnas osaleb EUROSAI keskkonnakorralduse auditi töörühma esimesel koosolekul Varssavis. Töörühma eesmärgiks on soodustada keskkonnaauditi-alast koostööd Euroopas.
- 23.10–27.10 Taani Riigikontrolli eksperdid Rolf Elm-Larsen ja Morten Levysohn viivad läbi koolitusseminari INTOSAI auditistandardite Euroopa rakendussuuniste kohaldamisest.
- 26.10–27.10 Riigikontrolör ning välissuhete ja eurointegratsiooni teenistuse juhataja Rein Söörd osalevad Kesk- ja Ida-Euroopa riikide, Küprose ja Malta kõrgeimate kontrolliasutuste ning Euroopa Kontrollikoja töörühma ja kontaktametnike koosolekul Prahas.
- 31.10–01.11 Avalike suhete teenistuse juhataja Kadri Mölder ja info-töötaja Katrin Gottlob tutvuvad Taani Riigikontrollis sealse infokeskuse tööga.

November

- 01.11–02.11 Rootsi Riigikontrolli ekspert Veronica Hedlund nõustab Riigikontrolli siseauditi korraldamise vallas.
- 01.11–16.11 Willo Brock ja Riet Nigten on Hollandi PSO programmi raames järjekordsel missioonil Riigikontrollis.
- 14.11–15.11 Tulemusauditi osakonna auditi spetsialist Leonid Paalandi osaleb Helsingi konventsiooni täitmise rahvusvahelise auditi alasel kolmandal ekspertkohtumisel Kopenhaagenis.

¹⁸ European Community Aid Programme for Technical Assistance to the Commonwealth of Independent States and Mongolia – Euroopa Ühenduste tehnilise abi programm Sõltumatute Riikide Ühenduse ja Mongoolia toetuseks.

- 13.11–17.11 Martin Abbink ja Mark Hendrix viibivad Riigikontrollis seoses Haigekassa pilootauditiga.
- 16.11–17.11 Portugali Riigikontrolli ekspert Helena Lopez ja SIGMA ekspert Lage Olofsson viivad läbi seminari EL-iga liitumise strateegiast.
- 20.11–24.11 Jan Velthoven ja Fons Gloerich viibivad Riigikontrollis seoses Helsingi konventsiooni täitmise auditi lõpparuande arutamisega.

Detsember

- 05.12–07.12 Jan Velthoven ja Fons Gloerich viivad läbi tulemusauditalase koolituse.
- 06.12–07.12 Tegevusriskide auditi osakonna juhataja Raivo Pavlov osaleb Varssavis Maailmapanga korraldataval seminaril “Võitlus korrupsiooniga: korrupsiooni vastu võitlemise strateegiad Poolas ja rahvusvahelise kogemuse õppetunnid”.
- 07.12–08.12 Riigikontrollis on visiidil Karel te Lindert ja Herman Snelder. Vaadatakse üle aasta jooksul tehtu ja kavandatakse järgmise aasta tegevus Hollandi PSO programmi raames.
- 07.12–13.12 Riigikontrollis on oma viimasel visiidil Willo Brock. Koordinaatori rolli võtab üle Sef Maessen MDF-ist.
- 07.12–08.12 Riigikontrolör osaleb Kesk- ja Ida-Euroopa riikide, Küprose ja Malta kõrgeimate kontrolliasutuste ja Euroopa Kontrollikoja juhtide aastakoosolekul Sofias, esitades koos Sloveenia riigikontrolöriga aruande töörühma tegevusest.
- 11.12–12.12 Hollandi PSO programmi uue koordinaatori Sef Maesseni esimene töövisiit Riigikontrolli.
- 11.12–13.12 Koolitusnõunik Külli Lukk osaleb EUROSAI ja IDI¹⁹ pikaajalise koolitusprogrammi strateegilise planeerimise seminaril Oslos.
- 18.12 Riigikontrolör viibib Hollandi PSO programmi täitmise käigu arutelul MDF-i ja SENTER-i esindajatega Hollandis.

¹⁹ INTOSAI Development Initiative – INTOSAI Arenguinitsiatiiv.

RIIGIKONTROLL

Tegevusaruanne 2000

ISSN 1406-7129

Väljaandja: Riigikontroll

Küljendus: Jaan Klõšeiko

Fotod: A. Truuväart (Filmari Stúdio)

Trükk: AS Pakett trükikoda